

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA 2024

Toimialue:

*Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä,
Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Sipoo*

Sisältö

innehåll

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Suunnitelman rakenne	5
3 Ympäristöterveydenhuollon tehtäväalueiden erilliset suunnitelmat.....	6
3.1 Yleistä.....	6
3.2 Valvonnan eri osa-alueille yhteiset tavoitteet	8
3.3 Elintarvikevalvonta.....	10
3.4 Talousveden valvonta.....	16
3.5 Uimavesien valvonta.....	20
3.6 Asuntojen ja ilmoitusvelvollisten oleskeluhuoneistojen valvonta.....	23
3.7 Muiden terveydensuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisten huoneistojen ja vastaavien valvonta	28
3.8 Elinympäristön terveellisyden valvonta.....	30
3.9 Tupakkalain sekä lääkelain mukainen valvonta	33
3.10 Säteilylain ja ympäristönsuojelulain nojalla terveydensuojeluviranomaisen tehtäväksi säädetty valvonta.....	37
4 Viestintä.....	39
5 Henkilöstön koulutus	40
6 Suunnitelman toteutumisen arviointi.....	41

Liiteluettelo

Liite 1: Elintarviketiimin tarkastussuunnitelma

Liite 2: Elintarvikevalvonnan kohteet VATI:ssa joulukuu 2023

Liite 3: Elintarvikevalvonnan näytteenotto- ja projektisuunnitelma

Liite 4: Elintarvikelain (297/2021) mukainen viranomaisnäytteenotto eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevissä laitoksissa

Liite 5: Elintarvikkeiden laboratorioanalyysit

Liite 6: Näytteistä tehtävät tutkimukset Terveysturvallisuuslain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisista erityisiä hygieenisia olosuhteita edellyttävistä huoneistoista

Liite 7: Tupakka- ja lääkelain tarkastussuunnitelma

Liite 8:

Terveysturvallisuustiimin tarkastussuunnitelma, terveysturvallisuuslain ja tupakkalain mukaiset kohteet

Liite 9: Yhteenveto valvontaan käytettävästä työpanoksesta

Liite 10: Viestintäsuunnitelma

Liite 11: Koulutussuunnitelma

1 Johdanto

Tämä Porvoon ympäristöterveysjaoston vahvistama ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuodelle 2024 kattaa toimialaan kuuluvat tarkastukset ja näytteenotot sekä ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvan muun valvonnan samoin kuin varautumisen terveyshaittaepäilyjen selvitykseen ja todettujen terveyshaittojen poistamiseen. Suunnitelma on voimassa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan ja Sipoon alueilla. Suunnitelman laatimiseen on osallistunut koko valvontahenkilöstö.

Valvontasuunnitelma ohjaa ympäristöterveydenhuollon toteuttamaa valvontaa ja kuvaa valvonnan taustalla olevat periaatteet, valvonnan toteuttamiseen ohjatut resurssit sekä priorisointiperiaatteet. Suunnitelma toimii lisäksi perusteena ympäristöterveydenhuollon toimintaa säätelevässä lainsäädännössä edellytetyille maksulliselle valvonnalle.

2 Suunnitelman rakenne

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon, toimintaa ohjaava lainsäädäntö, Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma vuosille 2021–2024, kansalliset elintarvikevalvonnan painopistealueiden päivitykset vuodelle 2024, Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2024 sekä toimialakohtaiset valtakunnalliset valvontaohjelmat 2020–2024. Lisäksi huomioon on otettu Porvoon kaupungin strategia 2030. Eläinlääkintähuoltoa koskeva kokonaissuunnitelma laaditaan erillisenä asiakirjana. Suunnitelman valmistelusta on tiedotettu Porvoon internet-sivuilla viikolla 45.

Valvontasuunnitelma jakautuu kaikkia ympäristöterveydenhuollon tehtäväalueita koskevaan yleiseen osaan sekä kutakin ympäristöterveydenhuollon tehtäväaluetta koskevaan erillisosioon. Yleisessä osassa on kuvattu toimivallan delegointi, laatujärjestelmään liittyvät asiat ja valvontakohde-rekisteri sekä suunnitelmallisen valvonnan yleiset priorisointiperiaatteet. Yleisessä osassa on lisäksi määritelty valvontatarkastuksen ja tarkastuksesta tehtävän pöytäkirjan sisältö. Erillisosioissa on kuvattu kunnan tehtäväksi säädetyt, kyseiseen tehtäväalueeseen kuuluvat valvontatehtävät, valtakunnallisten valvontaohjelmien tai kohdekohtaisten riskiluokitusten mukainen resurssitarve, ympäristöterveydenhuollon käytössä olevat henkilöstöresurssit, resurssitilanteesta johtuva toiminnan priorisointi, valvonnan tavoitteet ja keinot, valvontatietokantaan kirjattavat suoritteet, tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit sekä valvontaan liittyvä raportointi. Lisäksi suunnitelmassa on kuvattu maksullisen valvonnan osuus eri valvonnan alueilla. Liitteissä on kuvattu yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarkastustiheyksille ja näyteenotoille tehtäväalueittain.

3 Ympäristöterveydenhuollon tehtäväalueiden erilliset suunnitelmat

3.1 Yleistä

Toimivallan delegointi viranhaltijalle

Porvoon ympäristöterveydenhuollon valvontahenkilöstölle on delegoitu eräiden lausuntojen antamiseen sekä ilmoitusten, lupien ja hyväksymispäätösten käsittelyyn ja toiminnalle käsittelyn yhteydessä annettaviin ehtoihin liittyvää päätösvaltaa terveydensuojelulain ja -asetuksen, elintarvikelain, lääkelain sekä tupakkalain osalta. Delegointipäätös päivitettiin viimeksi vuonna 2023. Viranhaltijoiden tehtäväjako on kuvattu tarkemmin laatukäsikirjassa.

Kohderekisteri

Porvoon, Askolan, Pornaisten, Sipoon, Myrskylän, Pukkilan sekä Loviisan ja Lapinjärven elintarvikelain, terveydensuojelulain, tupakkalain ja lääkelain valvontakohteet on rekisteröity valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmään eli VATI:iin. Tietojärjestelmään tallennetaan myös tarkastusten ja näytteenottojen tulokset sekä kohdetta koskevat päätökset. Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tietojärjestelmät on kuvattu eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä eläinlääkäripalvelujen järjestämistä koskevassa ohjelmassa.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuoritteet on määritelty laatukäsikirjassa, samoin kuin valvonnan dokumentointi. Tarkastusten yksityiskohtaisempi sisältö käy ilmi eri valvonnan osa-alueiden valvontaohjeista, -lomakkeista ja tarkastuslistoista. Laatukäsikirja ja käytössä olevat tarkastus-, mittaus- ja näytteenottolomakkeet sekä valvontaohjeet on liitetty ympäristöterveydenhuollon laatu-järjestelmään. Suoritetilastot ja talousarvion toteumatiedot raportoidaan yhteistyöalueen kunnille neljästi vuodessa.

Valvontakohderekisteriä koskeva tietojärjestelmäseloste on luettavissa verkossa: <https://valvira.fi/terveydensuojelu/vatin-tietosuojaseloste>. Eläinlääkintähuollon potilastietojärjestelmän seloste on nähtävillä ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla ja toimistossa.

Valvonnan resursointi ja valvonnasta saatavat tulot

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstöön kuuluu yhteensä 11,5 terveystarkastajan, kaksi terveydensuojelusuunnittelijan, 1,5 näytteenottajan, neljä hygieenikkoeläinlääkäriä, 2 valvontaeläinlääkäriä ja viisi praktikkoeläinlääkäriä virkaa sekä neljä eläintenhoitajan ja kaksi toimistosihteen tonta.

Asiakkaille maksuttomaan näytteiden tutkimiseen – esimerkiksi eräät projekti- ja terveyshaittaepäilynäytteet – on esitetty talousarvioon 5 000 €. Suunnitelman mukaisten näytteiden tutkimiseen on varattu talousarviossa 55 000 €.

Valvontamaksut perustuvat - tupakkalain ja lääkelain mukaista nikotiinikorvaushoitovalmisteiden valvontaa sekä vuoden 2022 alusta lukien perittävää elintarvikelain ja terveydensuojelulain mukaista vuosittaista valvonnan perusmaksua lukuun ottamatta - ympäristöterveydenhuollon valvon-

tatoiminnan keskituntikustannukseen. Niiden valvontatehtävien, joissa lainsäädäntö tai kansainväliset sopimukset edellyttävät erityistä pätevyyttä, keskituntikustannus on määritelty erikseen. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntipaikkojen valvonnan vuosimaksu on veroluonteinen. Vuosittainen valvonnan perusmaksu peritään valtaosalta elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla ilmoitusvelvollisista valvontakohteista ja sillä on tarkoitus kattaa valvonnan yleisiä kustannuksia mm. kohteiden ohjaukseen ja neuvontaan liittyen. Porvoon kaupungin lupa- ja valvontalautakunta käsittelee esitystä ympäristöterveydenhuollon taksaksi 14.12.2023. Valvonnasta arvioidaan saatavan tuloja vuonna 2024 yhteensä noin 560 000 €.

Toimintaympäristön muutokset ja kehittäminen

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue laajeni vuoden 2023 alusta lukien. Toimialueeseen kuuluu yhteensä 8 kuntaa: Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Siipoo.

Kaupunkistrategiaan liittyvänä painopisteenä ympäristöterveydenhuolto jatkaa ilmastonmuutoksesta aiheutuvia terveyshaittoja ehkäisevää työtä. Porvoon kaupunkistrategian tavoitteena ovat mm. ilmastonmuutoksen ehkäisy sekä siihen sopeutuminen. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi toukokuussa 2021 suunnitelman vuosille 2021–2031 ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi sosiaali- ja terveyssektorilla. Suunnitelman liitteenä on lista suositeltavista toimenpiteistä ilmastonmuutoksen terveysvaikutuksiin sopeutumisen edistämiseksi ja se kattaa myös eräitä kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäväälaan liittyviä toimenpiteitä. Vuonna 2024 painopisteenä on edellisen vuoden tapaan toiminnanharjoittajien valvonta ja ohjaus pitkittyneiden hellejaksojen aiheuttamien terveyshaittojen ennaltaehkäisemiseksi. Painopiste tukee sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita. Ilmaston muutoksen vaikutuksiin sopeutuminen otetaan huomioon myös alueiden suunnitteluun liittyvissä lausunnoissa. Ympäristöterveydenhuolto huolehtii lisäksi oman toimintansa ympäristöystävällisyydestä vähentämällä mahdollisuuksien mukaan jätteiden tuotantoa ja fossiilisen energian kulutusta sekä suosimalla hankinnoissaan ympäristöystävällisimpiä tuotteita ja palveluja.

Vuonna 2019 käyttöön otetun Valvonnan kohdetietojärjestelmän (VATI) toimivuudessa on edelleen ongelmia. Toistaiseksi ei ole saatu luotettavia raportteja oman toiminnan seuraamiseksi. Järjestelmän käyttökoulutuksiin on varauduttava myös vuonna 2024.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman ohjelmakauden 2020–2024 teemana on yhdenmukaisen valvonnan ja yhteistyön edistäminen, joista ensin mainittu sisältää valvonnan laadun parantamisen. Uudellamaalla tehdään valvontayksiköiden välistä yhteistyötä laadunhallinnan ja valvontasuunnitelmien yhdenmukaistamisen osalta. Valvontasuunnitelmakauden aikana tavoitellaan valvontasuunnitelmien yhdenmukaistamista, vertailtavuuden paranemista ja vähitellen myös yhteisiä toiminta- ja laatutavoitteita. Ympäristöterveydenhuollolle tärkeitä yhteistyöviranomaisia ovat myös toimialueen rakennusvalvonta-, ympäristönsuojelu-, pelastus- ja terveysviranomaiset. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teema näkyy myös toimialakohtaisissa valtakunnallisissa valvontaohjelmissa:

- Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman 2020–2024 painopisteenä on omavalvonnan tukeminen sekä elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö.
- Valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman 2021–2024 painopisteenä ovat omavalvonnan tukeminen sekä yhteistyö ennaltaehkäisevän päihdehuollon ja viranomaisten kanssa mm. laittoman kaupan ehkäisemiseksi
- Valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma sisältyy Elintarvikeketjun monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan 2021–2024. Elintarvikeketjun kaikkien viranomaisten yhteisiä tavoitteita ovat mm.
 - Toimijoiden vastuu tuotteidensa turvallisuudesta ja kestävydestä on parantunut
 - Toimijoiden osaaminen ja innovatiivisuus on lisääntynyt

- Petosten ennaltaehkäisy ja valvonta toimii
- Suomen hyvä mikrobilääkeresistenssitilanne säilyy
- Kuluttajat syövät entistä turvallisemmin ja terveellisemmin
- Elintarvikealan toimijat ja viranomaiset tunnistavat elintarvikkeisiin liittyvät turvallisuusriskit ja hallitsevat niitä
- Kuluttajat saavat tutkittua ja puolueetonta tietoa valintojensa tueksi

Lisäksi on sovittu Elintarvikeketjun viranomaisvalvonnalle yhteiset kehitysteemat:

- Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio
- Petokseellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä
- Valmius ja kriisinhallinta

3.2 Valvonnan eri osa-alueille yhteiset tavoitteet

Laatukäsikirja ja laatutyö

Voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää valvonnan suunnitelmallisuutta, laadukkuutta, tehokkuutta ja oikeudenmukaista kohdistamista. Valvonnan tulee myös muulla tavoin olla hyvää hallintoa koskevien vaatimusten mukaista ja sille tulee varata riittävät voimavarat. Valvonta-asetuksen EU 625/2017 mukaan elintarvikeketjun toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava virallista valvontaa dokumentoitujen menettelyjen mukaisesti ja niihin on sisällytettävä ohjeet virallista valvontaa suorittavalle henkilöstölle. Porvoon ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmän runkona toimii laatukäsikirja, johon linkitetään ympäristöterveydenhuollon toimintaan liittyvä ohjeisto sekä lakisääteiset valvonta- ja varautumissuunnitelmat. Sisäisiä auditointeja tehdään laatukäsikirjaan liitettävän auditointiohjelman mukaisesti.

Porvoon ympäristöterveydenhuolto osallistuu Laatunetin koulutuksiin ja interkalibrointeihin. Vuonna 2024 tilataan Envirovetilta ulkoinen auditointi.

Tiedolla johtamista kehitetään kaupungin konsernihallinnon menetelmin. Seuranta toteutetaan PowerBI-alustalla Vati-järjestelmästä kerätyllä tiedolla.

Valvontakohteiden riskiluokitus

Ruokavirasto on antanut Valtakunnallisessa elintarvikevalvontaohjelmassaan yleisiä ohjeita kohdekohtaisen riskinarvioinnin tekemiseen. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (Valvira) on julkaissut internet-sivuillaan valvontatarpeen arviointityökalut erityyppisille valvontakohteille.

Elintarvikevalvonnan suunnittelussa on käytetty pohjana Ruokaviraston riskinarviointiohjetta: [Elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokitus ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittäminen - Ruokavirasto](#). Elintarvikevalvonnan riskinarvioinnissa on huomioitu Uudenmaan maakuntavalmistelussa sovitut yhteiset riskinarviointiohjeet myynti – ja tarjoilupaikoille. Alkutuotannon valvonnan suunnittelussa on käytetty pohjana Ruokaviraston riskinarviointiohjetta: [Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi](#).

Terveystuomiovalvonnassa talous- ja uimavesivalvonnan tarkastustiheys perustuu valvontasuunnitelmassa kohteiden riskinarviointiin Valviran ohjeiden pohjalta. Kohdekohtainen riskinarviointi tehdään yksinkertaistetusti:

- kohteiden, joissa ei ole kolmessa perättäisessä tarkastuksessa havaittu huomautettavaa, tarkastustiheys voidaan puolittaa valtakunnallisen valvontaohjelman vähimmäistarkastustiheydestä, ei kuitenkaan alle 1 tarkastukseen / 5 vuotta.
- kohteiden, joissa on toistuvasti havaittu merkittäviä puutteita eikä puutteita ole korjattu annetussa määräajassa, tarkastustiheys kaksinkertaistetaan valtakunnallisen valvontaohjelman vähimmäistarkastustiheydestä
- tavanomaista vähäisempien riskien vuoksi tarkastustiheyttä on harvennettu ostovettä käyttävillä vedenjakelualueilla, yleisillä uima-altailla sekä pienillä yleisillä uimarannoilla

Suunnitelmallista valvontaa kohdennetaan suunnitelmavuonna riskinarvioinnin lisäksi ensisijaisesti niihin kohteisiin,

- joissa on todettu turvallisuuteen ja / tai hygieniaan vaikuttavia puutteita edellisellä valvontatarkastuksella taikka valvontanäytteiden tulosten perusteella
- joiden toiminnasta ympäristöterveydenhuolto on vastaanottanut asiakasvalituksia tai ilmoituksia asiakkaiden sairastumisista tai ilmenee muu perusteltu syy epäillä kohteessa säädösten vastaisuuksia
- joissa ei ole vielä tehty suunnitelman mukaista tarkastusta nykyisen toiminnanharjoittajan aikana tai jotka ovat vastikään aloittaneet toimintansa

Vakavien tai suurta ihmisjoukkoa koskevien elinympäristön terveyshaittojen selvitys, merkittävien terveyshaittariskien kartoittaminen keskusvirastojen aloitteesta sekä hakemusten ja ilmoitusten käsittely priorisoidaan suunnitelmallisen valvonnan edelle.

Toiminnan tuottavuus

Toiminnan asiakaslähtöisyyttä ja tuottavuutta parantavina hankkeina jatketaan terveystuomiosuunnitelmassa lausuntoprosessin vaikuttavuuden kehittämistä sekä aloitetaan merialueeseen liittyvän valvontaprosessin kehittämistyö. Elintarvikevalvonnassa jatketaan ulkomyyntin ja yleisötilaisuuksien valvontaprosessin kehittämistä. Yksikön yhteisenä kehittämiskohteena jatketaan pakkotoimintaprosessin sujuvuuden ja virheettömyyden parantamista

Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelman päivitys saatetaan loppuun. Suunnitelman tekstiosa on viimeksi päivitetty kokonaisuudessaan vuonna 2016. Suunnitelman liitteitä on päivitetty tarpeen mukaan. Suunnitelmaa sovitetaan seuraavan päivityksen yhteydessä yhteen alueen kuntien sekä hyvinvointialueen valmiussuunnitelmien kanssa. Päivityksessä otetaan huomioon valmiusharjoituksissa saadut kokemukset. Lisäksi suunnitelmaa tarkennetaan pandemia- ja kyberturvallisuusvarautumisen osalta.

Ympäristöterveydenhuolto osallistuu seuraavan kerran vuonna 2025 Loviisan ydinvoimalan lakisääteiseen valmiusharjoitukseen. Joka vuosi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan muihin toimialaa sivuaviin pienempiin valmiusharjoituksiin. Ympäristöterveydenhuolto tukee valvomiensa kohteiden valmiusharjoittelua.

3.3 Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien ja niiden käsittelyn turvallisuus, elintarvikkeiden hyvä terveydellinen laatu ja elintarvikemääräysten mukaisuus sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyys. Tavoitteena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajia harhaan. Valvonnalla pyritään suojaamaan kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta sekä taloudellisilta tappioilta. Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla.

Kunnan tehtäviksi säädetty valvontatehtävät

Elintarvikelain mukaan kunnan tehtäviä ovat kunnan valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen hyväksyminen (eläinperäiset elintarvikkeet ja idättämöt), elintarvikehuoneistojen ja elintarvikekontaktimateriaalitoimijoiden toiminnan aloittamista ja toiminnan olennaista muuttamista koskevien ilmoitusten rekisteröinti (ilmoitettu elintarvikehuoneisto) ja kontaktimateriaalitoimijoiden, alkutuotantopaikkojen, elintarvikehuoneistojen sekä muiden elintarvikealan toimijoiden valvonta. Tehtävät sisältävät mm. kotimaassa tuotettujen elintarvikkeiden, elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden valmistuksen valvontaa sekä elintarvikkeiden markkinoinnin valvontaa. Kunnalla on myös valvontatehtäviä liittyen Valviran ohjaamaan alkoholimyymälöiden ja varastojen valvontaan. Kunnan valvottavana ovat tukkumyyjien ns. verolliset alkoholijuomavarastot, samoin kuin alkoholijuomien valmistuspaikan tai tilaviinimyymälän yhteydessä toimivat muut elintarvikehuoneistot.

Eläinperäisiä elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä käsittelevien elintarvikehuoneistojen sekä hyväksyttävien alkutuotantopaikkojen (idättämöt) lupahakemukset tulee käsitellä 60 vuorokauden sisällä hakemuksen saapumisesta. Muita elintarvikehuoneistoja koskevien ilmoitusten käsittelylle ei ole lainsäädännössä asetettu määräaikoja. Elintarvikealan toimijan on kuitenkin tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta viranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista (ilmoitettu elintarvikehuoneisto). Toiminnan saa aloittaa, jos ilmoitettu elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset.

Kunnan tehtäviin kuuluvat lisäksi elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja tiedottaminen, valtion viranomaisten avustaminen eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa sekä elintarvikemääräysten mukaisten ilmoitusten ja raporttien tekeminen aluehallintoviranomaiselle ja Ruokavirastoon. Kunta osallistuu alueellaan terveydelle vaarallisten tuotteiden takaisinvetoihin ja muihin toimenpiteisiin. Myös ruokamyrkytysten selvittäminen ja varautuminen häiriötilanteisiin kuuluvat kunnan lakisääteisiin tehtäviin.

Kunnan valvontaviranomaisen tulee ylläpitää Ruokaviraston pitämää rekisteriä valvomistaan elintarvikehuoneistoista. Lisäksi kunnan tulee pitää ajan tasalla Ruokaviraston alkutuotantopaikkarekisteriä. Kunnan tulee laatia säännöllistä valvontaa koskeva kunnan elintarvikevalvontasuunnitelma siten, että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista, ehkäisee terveysvaaroja ja suojaaa kuluttajia taloudellisilta tappioilta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 434/2008 naudanlihan merkitsemisestä säädetään kunnan tehtäväksi huolehtia naudanlihan merkintöjen valvonnasta alueellaan Euroopan parlamentin ja neuvoston sekä komission asetusten mukaisesti.

Helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa koskevan sopimuksen valvonnasta annetussa asetuksessa (859/1990) säädetään kunnan tehtäväksi valvoa alueellaan sopimuksen noudattamista.

Viranomaisen on tarvittaessa annettava toimijalle kehoituksia elintarvikemääräysten noudattamiseksi (elintarvikelaki 40 §). Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään elintarvikevalvonnassa silloin, kun elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet elintarvikealan toimijan velvoittamiseksi noudattamaan elintarvikemääräyksiä ole riittäviä.

Valvonnan toteuttaminen

Uudet valvontakohteet tulevat ympäristöterveydenhuollon tietoon toiminnanharjoittajan pyytäessä lausuntoa tilaa ja toimintaa suunniteltaessa, viimeistään kuitenkin ennen huoneiston käyttöönottoa hyväksymishakemuksen tai elintarvikehuoneiston käyttöönottoa koskevan ilmoituksen käsittelyn yhteydessä. Luvan hakemisen ja ilmoituksen tekemisen laiminlyövät yrittäjät pyritään saamaan valvonnan piiriin ilmoituksia, sosiaalista mediaa ja tiedotusvälineitä seuraamalla.

Porvoon ympäristöterveydenhuollossa on käytetty riskinarviointiin Ruokaviraston ohjetta (Elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokitus ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittäminen 10503–5). Elintarvikevalvonnan kohteet on riskiluokiteltu kohteen toiminnan laadun ja kokoluokan mukaan riskiluokkiin, joille on määritelty tarkastustiheystavoitteet ja tarkastusajat. Lisäksi elintarvikevalvonnan riskinarvioinnissa on huomioitu Uudenmaan maakuntavalmistelussa sovitut yhteiset riskinarviointiohjeet myynti – ja tarjoilupaikoille.

- Riskiluokitustaulukoiden mukaista suunnitelmallista tarkastustiheyttä lasketaan 50 % silloin, kun taulukoiden antama suunnitelmallinen lähtökohtainen tarkastustiheys on kaksi tarkastusta vuodessa tai enemmän ja kuusi edellistä Oiva-raportin arviointitulosta on A (oivallinen). Mikäli suunnitelmallisia tarkastuksia on alle kaksi vuodessa, ei valvontahistoria vähennä tarkastusten määrää.
- Kokonaisuudeltaan vähäriskiseksi toiminnaksi, joka ei välttämättä edellytä säännöllistä suunnitelmallista valvontaa, katsotaan Porvoon ympäristöterveydenhuollossa esimerkiksi -
 - Pienimuotoinen elintarvikkeiden myynti ja tarjoilu juomatarjoilun yhteydessä (esim. pu-bit)
 - Pienimuotoinen ravintolisien, runsaasti täydennettyjen elintarvikkeiden, painonhallintaan tarkoitettujen aterian- ja ruokavalionkorvikkeiden tai kliinisten ravintovalmisteiden myynti (esim. kuntosalit, optikkoliikkeet, kampaamot tai muut vastaavat), jos kohteessa ei ole omaa valmistusta, valmistuttamista tai tuontia
 - Lämpötilasäätelmätön kuljetus (pois lukien säiliökuljetukset), jos toimijalla kuljetusvälineitä korkeintaan 10
 - Verolliset alkoholivarastot
 - Ruoka-aputoimijat
- Tarkastuskertoja voidaan lisätä, kun havaitaan sellaisia riskitekijöitä, jotka eivät ole hallinnassa. Porvoon ympäristöterveydenhuollossa tarkastuskertoja lisätään Oiva-arvioinnissa Korjattavaa (C) tai Huono (D) -arvosanan saaneissa kohteissa. Näille tehdään aina määräajan jälkeen uusintatarkastus. Tarkastuskohteissa, joissa on tehty uusintatarkastus, voidaan seuraavana vuonna nostaa tarkastustiheyttä vähintään yhteen kertaan vuodessa tarkastajan harkinnan mukaan.
- Myös suositeltua aikaa voidaan perustelluista syistä lisätä tai vähentää. Porvoon ympäristöterveydenhuollossa tarkastusaikoja on pidennetty valtakunnallisiin suositusaikeihin verrattuna laajaa toimintaa harjoittavissa elintarvikkeita valmistavissa laitoksissa ja vastaavissa kohteissa.

Tarkastusajat on määritetty ko. riskiluokan kohteissa toteutuneiden keskimääräisten tarkastusaikojen perusteella.

- Perustellut syyt poiketa Ruokaviraston riskinarviointiohjeen tarkastustiheydestä ja ajasta merkitään kohde- ja tarkastajakohtaiseen tarkastussuunnitelmaan sekä VATI-ohjelman kohdetietoihin. Perustellut syyt on myös määritelty Porvoon ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmässä menettelyohjeessa: Elintarvikehuoneiston valvontaohje.

Liite 1. Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma

Säännöllisen valvonnan ns. Oiva-tarkastuksia suunnitellaan tehtävän 592 kpl vuonna 2024. Lisäksi uusintatarkastuksia arvioidaan tehtävän noin 73 kpl (säännöllisen valvonnan tarkastuksista noin 15 %). Säännöllisen valvonnan tarkastuksen yhteydessä tarkastetaan myös toimintaan liittyvää etämyyntiä. Säännöllisen valvonnan tarkastukseen sisältyy tarkastukseen valmistautuminen, tarkastuskäynti, tarkastuspöytäkirjan laatiminen sekä tietojärjestelmäkirjaukset. Lisäksi tarkastukseen arvioidaan kuluva keskimäärin yhden tunnin matka-aika. Henkilötyövuotta kohden suunnitellaan 97 säännöllisen valvonnan tarkastusta, 15 seurantatarkastusta sekä 4 suurta yleisötapahtuman tai liikkuvan elintarvikehuoneiston tarkastusta eli yhteensä 116 tarkastusta / tarkastaja. Lisäksi elintarvikkeisiin ja elintarvikehuoneistoihin liittyvien lupien ja ilmoitusten käsittelyyn, valitusten ja epidemia-ilmoitusten käsittelyyn, varautumiseen, neuvontaan, perehtymiseen, suunnitteluun, seurantaan, laatujärjestelmän ylläpitoon ja muuhun hallintoon tarvitaan resursseja. Ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen käyttöönottotarkastuksia arvioidaan tehtävän noin 150 kpl. Porvoon oman työsuunnitelman mukaan elintarvikevalvonnan tavoite on vuonna 2024 yhteensä 835 kpl tarkastusta ja alkutuotannon valvontatarkastuksia 13 kpl. Säännöllisen elintarvikevalvonnan kattavuustavoite on riskinarvioinnin mukaan 53 % elintarvikehuoneistoista (442 huoneistoa).

Hyväksytyjen ja ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen lisäksi suunnitelman mukaisia, maksullisia elintarvikevalvonnan tarkastuksia tehdään suuriin yleisötapahtumiin. Suureksi yleisötapahtumaksi katsotaan kohde, jossa arvioidaan käyvän vuorokauden aikana yli 500 kävijää, jossa on järjestetty tilapäistä elintarvikkeiden myyntiä tai tarjoilua ja/tai joissa on muita ympäristöterveydenhuollon valvontaan kuuluvia tilapäisratkaisuja kuten käymälöitä, tupakointialueita ym. Tällaisia suuria yleisötapahtumia arvioidaan olevan noin 10 kpl vuosittain. Näiden lisäksi tehdään markkinatarkastuksia, joista ei laskuteta markkinoiden järjestäjää. Markkinatarkastusten pääasiallisina kohteina ovat ammattimaiset, liikkuvat toimijat.

Porvoon ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön valvontarekisterissä olevien kohteiden lisäksi tehdään maksullisia tarkastuksia myös valvontayksikön alueella vieraileviin liikkuviin elintarvikehuoneistoihin. Tällaisia tarkastuksia arvioidaan olevan noin 10 kpl vuosittain.

Elintarvikehuoneistoihin liittyvät hakemukset ja ilmoitukset pyritään käsittelemään 60 vuorokauden sisällä.

Kun uusi alkutuotantopaikka tekee ilmoituksen toiminnan aloittamisesta, se rekisteröidään kuntatietojärjestelmään. Tieto alkutuottajista ei edelleenkään siirry suoraan ruokaviraston muista rekistereistä Vatiin. Jos alkutuotantopaikalla harjoitetaan toimintaa, jolle on määritelty tarkastustiheys ([Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi - Ruokavirasto](#)), se tarkastetaan ohjeen valvontasuunnitelman mukaisesti. Edellisiin kuuluvat Porvoon ympäristöterveydenhuollon valvontaluueella maidontuotanto, vesiviljely sekä kasvintuotanto (kasvihuoneviljely ja avomaaviljely, mm. lehtivihannekset, kuten salaattit, yrtit ja pinaatti, sekä marjat) ja alle 5000 kg:n iduntuotanto. Joillakin tuotantosuunnilla elintarviketurvallisuuteen vaikuttavat vaarat ovat niin pieniä tai vaaroihin kohdistuu muuta valvontaa, että niihin ei ole tarpeen kohdistaa säännöllistä suunnitelmallista elintarvikevalvontaa (mm. lihantuotanto, hunajan tuotanto, muu kasvin ja sienten tuotanto, johon ei liity erityisiä riskejä). Muutoin tarkastuksia alkutuotantopaikalla tehdään, jos siihen on erityinen syy, kuten

ruokamyrkytyspäily, epäily lainsäädännön vastaisuudesta (esimerkiksi havainto epähygieenisestä toiminnasta) tai asiakasvalitukset.

Näytteenotolla pyritään seuraamaan elintarviketurvallisuusriskejä sekä omavalvonnan toimivuutta. Näytteenotto pyritään kohdentamaan tuotteisiin ja ominaisuuksiin, joihin kohteen toimija voi itse vaikuttaa. Näytteenottosuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Mikrobikriteeriasetus (EY) N:o 2073/2005 ja Ruokaviraston ohje 094/04.02.00.01/2020/3 (Elintarvikkeiden mikrobiologinen analyysit – Ohje valvontaviranomaisille). Elintarvikealan toimijoita ohjataan ottamaan ja tutkituttamaan itse omavalvontanäytteitä ja tekemään säilyvyystutkimuksia. Viranomaiset ottavat omavalvonnan toimivuuden toteamiseksi projektimaisesti viranomaisnäytteitä liitteen 3 mukaisesti.

Vuonna 2024 ympäristöterveydenhuolto toteuttaa kaksi projektia:

1. Suurtalouksien, tarjoilupaikkojen ja helposti pilaantuvia elintarvikkeita käsittelevien myymälöiden käsittelytilojen pintojen puhtausnäytteiden tutkimusprojekti. Kahdestakymmenestä ilmoitetuista elintarvikehuoneistosta otettavien viranomaisnäytteiden kokonaismäärä on vuonna 2024 noin 100 kpl.
2. Osallistutaan pääkaupunkiseudun yhteiseen näyteprojektiin Kastikkeiden hygieeninen laatu tarjoilupaikoissa / syksy 2024-kevät 2025
 - kylmänä tarjottavat kastikkeet
 - kuumana tarjottavat, jäädytetyt kastikkeet
 - kastikepohjat tai lihaliemipohjat

Eläinperäisiä elintarvikkeita käsitteleville elintarviketuotantolaitoksille laaditut kohdekohtaiset näytteenottosuunnitelmat on kuvattu liitteessä 4. Laitoksista otettavien viranomaisnäytteiden kokonaismäärä on noin 112 kpl. Elintarvikkeiden laboratorioanalyysit on esitetty liitteessä 5. Lisäksi otetaan Ruokaviraston pyynnöstä vierasainenäytteitä elintarvikkeista vuosittain noin 10–15 kpl.

Ruokaviraston ja aluehallintoviranomaisen valvontaprojekteihin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan limittäen projekteihin liittyvät tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet mahdollisimman tehokkaasti muuhun valvontaan. Lisäksi osallistutaan asiasta järjestettyihin koulutuksiin. Ruokavirasto on suunnitellut vuodelle 2024 histamiiniprojektia, pah-yhdisteprojektia sekä elintarvike- ja lisäaineprojektia.

Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinakaupan ja salmonellaerityistakuun mukainen valvonta

Eläinperäisiä elintarvikkeita EU:n sisämarkkinoilta tuovan toimijan on tehtävä ilmoitus toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai muuttamisesta kunnan elintarvikeviranomaiselle. Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin uudet ilmoituskäytännöt annettiin Ruokaviraston määräyksessä 1.11.2021, jossa edellytetään sisämarkkinatuontia harjoittavilta toimijoilta säännöllistä ilmoittamista tuontieristä. Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuontia valvotaan osana Oiva-valvontaa painottaen erityisesti salmonellaerityistakuutuotteiden tuonnin valvontaa Ruokaviraston ohjeen "2529/04.02.00.01/2021/2 mukaisesti (Salmonellaerityistakuiden vaatimukset eläinperäisten elintarvikkeiden sisäkauppatuonnissa).

Elintarvikeketjun valvonnan painopistealueet 2024

Porvoon ympäristöterveydenhuolto toteuttaa Ruokaviraston valvontasuunnitelmaa 2021-2024 elintarviketurvallisuuden painopistealueista seuraavasti:

Valvontatulokset ohjaamaan valvontaa

Oiva tarkastuksissa Porvoon ympäristöterveydenhuollossa tarkastetaan eri aihealueiden rivit niin, että tavoitteena on tavanomaisten rivien lisäksi kaikkien Oivarivien läpikäynti kolmen vuoden jaksoissa. Oivarivien painopistealueet 2024 ovat:

- Lämpötilahallinta (Oivakokonaisuus 6)
- Jäljitettävyys (Oivarivit 16.1 ja 16.9)
- Histamiinivalvontaprojekti

Valvojan työkalupakki

Osallistutaan koulutuksiin ja hyödynnetään työkaluja valvontakäytännöissä.

Kohteet valvonnan piiriin

Kunnat jatkavat selvitystyötä, kuuluuko toimijan olla elintarvikevalvonnan piirissä.

Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä

Osallistutaan yhteistyötapaamisiin ja koulutuksiin

Valmius ja kriisinhallinta

Pandemiavalmiuden kehittäminen - koronapandemian opit ympäristöterveydenhuollossa, Ruokaviraston ohjauksessa otetaan käyttöön sovitavat toimintatavat.

Toiminta terveysvaaraepäilyissä

Kunnan velvollisuutena on selvittää alueellaan ilmenevät elintarvikkeisiin liittyvät terveysvaaratilanteet. Tällaisia ovat ruokamyrkytykset ja muut elintarvikevälitteiset vaaratilanteet. Ympäristöterveydenhuollon varautumissuunnitelmassa on epidemiaepäilyn selvitystä varten kirjalliset ohjeet ja selvitystyö priorisoidaan suhteessa muuhun valvontaan, jotta epidemian leviäminen voidaan ehkäistä mahdollisimman pian. Ympäristöterveydenhuollossa on valmius epidemioiden tilastolliseen selvitykseen.

Elintarvikevalvonnan yhteydessä havaitut terveydelle haitalliset elintarvike-erät asetetaan myyntikieltoon siihen asti, kunnes ne on korjattu vastaamaan elintarvikelainsäädännön vaatimuksia tai hävitetty sopivalla tavalla. Ympäristöterveydenhuolto ilmoittaa Ruokavirastolle epäilyistä tai todetusta terveydelle vaaraa aiheuttavasta elintarvikkeesta, jos asia ei muutoin ole Ruokaviraston tiedossa.

Elintarvikevalitusten ja ruokamyrkytysepäilyjen yhteydessä ympäristöterveydenhuolto tutkituttaa tarvittaessa mahdolliset asiakkaiden tuomat valitusnäytteet ja hakee vastanäytteet, jos niitä on saatavilla. Säteilyvaaratilanteessa otetaan näytteitä elintarvikkeiden säteilytutkimuksiin Ruokaviraston ja Säteilyturvakeskuksen ohjeiden mukaan.

Kiireellisissä, terveydelle vaarallisten elintarvikkeiden takaisinvetotilanteissa, Ruokaviraston kautta tulevien RASFF-ilmoitusten yhteydessä (RASFF = Rapid Alert System for Food and Feed) sekä elintarvikelaboratorion tekemän terveysvaaraan viittaavaa tutkimustulosta koskevan ilmoituksen yhteydessä ympäristöterveydenhuolto varmistaa kyseisten elintarvikkeiden poistamisen paikallisilta markkinoilta ottamalla yhteyttä elintarvikeyrityksiin ja suorittamalla tarvittaessa tarkastuksia.

Muut Ruokaviraston tuotteiden takaisinvetoa koskevat ilmoitukset kuin RASFF-ilmoitukset ympäristöterveydenhuolto kirjaa tiedoksi ja pyrkii varmistamaan takaisinvedon onnistumisen muun valvonnan yhteydessä.

RASFF on keskeinen väline rajat ylittävän tietojenvaihdon varmistamiseksi, jotta elintarvikeketjussa todettuihin kansanterveysriskeihin voidaan reagoida nopeasti. Elintarvikepetoksia käsittelevä yhteistyöverkosto, jonka toimintaa helpottaa hallinnollisen avunannon ja yhteistyön järjestelmän (AAC) tietotekninen väline, puolestaan mahdollistaa jäsenmaiden kahden- tai monenvälisen yhteydenpidon petosepäilyn vahvistamiseksi nopeasti.

Komissio todentaa RASFF-verkoston RASFF-ilmoitukset ja informoi kolmansia maita, kun taas elintarvikepetoksia käsittelevä yhteistyöverkosto on ensisijaisesti foorumi, jolla jäsenmaat voivat vaihtaa tietoja ryhtyäkseen toimiin, jotka johtavat mahdollisesti hallinnollisiin seuraamuksiin tai oikeuskäsittelyyn. Ympäristöterveydenhuolto toimittaa tarvittavat tiedot Ruokavirastolle mahdollisia elintarvikepetoksia koskien.

Valvonnan maksullisuus

Elintarvikevalvonta on toimijalle maksullista. Elintarvikelain mukaan kunta perii vuosittain 150 euron suuruisen perusmaksun suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan kohteilta. Elintarvikelain nojalla viranomaisen tulee periä toimijalta maksu suunnitelman mukaisista tarkastuksista, elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta ja suunnitelman mukaisista näytteiden laboratoriotutkimuksista. Lisäksi maksu tulee periä eläinperäisiä elintarvikkeita käsittelevien elintarvikehuoneistojen ja idättämöjen hyväksymisestä, ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen rekisteröintitodistuksista samoin kuin Euroopan unionin ulkopuolelle eläimistä saatavia elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa. Maksut perustuvat hyväksytyyn taksaan ja ne on määritelty siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia.

Elintarvikelain mukaan kunnan valvontaviranomainen voi määrätä toimijan maksamaan seuraamusmaksun, jos toimija laiminlyö laissa määrätyn ilmoitusvelvollisuutensa, harjoittaa markkinointia elintarvikesäännösten vastaisesti, ei noudata vaatimusta jäljitettävyydestä tai omavalvonnasta, tai ei noudata vakavia vaaroja, ruokamyrkytyksiä tai zoonooseja koskevaa ilmoitusvelvollisuutta.

Henkilöstöresurssit ja tutkimuslaboratoriot

Elintarvikevalvontaa ja alkutuotannon valvontaa hoitaa 7 terveystarkastajaa (5 Oiva-tarkastajaa sekä 2 ilmoitusten ja lupien käsittelijää) sekä 2 hygieenikkoeläinlääkäreitä. Yksikön 2 näytteenottajaa vastaavat mm. elintarvikevalvonnan projektinäytteiden otosta, Ruokaviraston tilaamista vierasainevalvontanäytteiden otosta ja Porvoon kaupungin omavalvonnan valvontanäytteiden ottopalveluista yhteensä 0,2 htv. Praktikkoeläinlääkärit tekevät tarvittaessa teurastettavien eläinten ante mortem – lihantarkastuksen eläimen pitopaikassa, resurssi alle 0,1 htv. Resursseja ohjataan elintarvikevalvontatehtäviin yhteensä 8,8 htv.

Ympäristöterveydenhuollon laboratoriotutkimukset teetetään Eurofins Scientific Finland Oy:llä. Tarpeen mukaan elintarvike tutkimuspalveluja voidaan ostaa myös Metropolilabilta Helsingistä sekä Tullilaboratoriosta ja Ruokavirastosta.

Raportointi ja tiedottaminen

Elintarvikevalvonnan kohdekohtaiset tarkastustulokset julkaistaan Ruokaviraston määräämällä tavalla Oiva raporteina valtakunnallisen järjestelmän kautta internetsivuilla www.oivahymy.fi. Tarjoilu- ja myyntipaikoissa myös toimijan tulee asettaa oivaraportti asiakkaiden sisäänkäynnin yhteyteen nähtäville. Toimijan, joka myy tai markkinoi tuotteitaan internet-sivujen kautta, on linkitettävä Oiva-raportti kotisivulleen.

Elintarvikevalvonnan tulokset käsitellään vuosittain ympäristöterveysjaostossa. Lisäksi elintarvikevalvonnan resurssit ja toteutuma raportoidaan vuosittain aluehallintoviranomaiselle.

Aluehallintoviranomaisen ja Ruokaviraston koordinoimien projektien paikallisten valvontatulosten yhteenvedot tiedotetaan tarkastusten toteuttamisen jälkeen, mikäli yksittäisen toiminnanharjoittajan tiedot eivät ole tunnistettavissa yhteenvedosta. Samoin omien valvontakampanjojen sekä projektien tulokset tiedotetaan ensi tilassa yhteenvedon valmistumisen jälkeen.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Elintarvikevalvonnassa kirjataan suoritteet VATI-valvontatietokantaan käyttäen kaikkia VATIn suorittekoodeja, seuraavia suorittekoodeja käytetään seurannassa

- Tarkastus
- Ilmoitus / Hakemus
- Yhteydenotto yhteensä
 - Ruokamyrkytysepäily
 - Epidemiaepäily
 - Lausunto
- Näytteenotto
- Pakkokeinot
- Muut tapahtumat

Mittarit /Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

- tarkastusten, näytteenottojen ja muiden suoritteiden lukumäärä
- elintarvikehuoneiston ilmoitusten ja hakemusten käsittelyn määrä
- annettujen kirjallisten (OIVA C ja D) tai vahvempien hallinnollisten toimenpiteiden määrä ja syyt (pakkotoimet)
- Terveyshaittaepäilyjen (Ruokamyrkytysepäily, Epidemiaepäily) lukumäärä sekä syyt, trendi viiden viimeisen vuoden ajalta
- elintarvikevalvonnan kattavuus (tarkastettujen kohteiden % osuus kaikista)
- elintarvikevalvonnan intensiteetti suunniteltuun nähden (suunniteltujen tarkastusten osuus tavoitteeseen ja tarkastusten kokonaismäärään nähden)

3.4 Talousveden valvonta

Talousveden valvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä talousvedestä aiheutuvia sairastumisia kunnan alueella. Terveysturvaviranomainen:

- valvoo, että talousvettä toimittavien laitosten veden laatu täyttää lainsäädännön vaatimukset
- tiedottaa vesihuoltolaitosten jakeluverkkojen ulkopuolella asuvia kuntalaisia paikallisista kaivo-veden erityisongelmista
- antaa tarvittaessa ohjeita tai määräyksiä talousveden käyttöön tai käsittelyyn liittyen

Kunnan tehtäviksi säädetty valvontatehtävät

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee käsitellä talousvettä toimittavien laitosten hyväksymishakemukset ennen laitosten tai niissä tehtyjen muutosten käyttöönottoa (TsL 18 §). Hakemuksessa tulee kuvata laitoksen vedenottotapa, veden käsittelyn riittävyys ja veden jakeluun liittyvät asiat sekä vedentuotantoketjun riskinarviointi. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi niille aluehallintovirastoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja niiden kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto. Hyväksymispäätöksessä terveydensuojeluviranomainen antaa tarvittaessa määräyksiä talousveden laadun turvaamiseksi.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksyttävä talousvettä toimittavan laitoksen riskinarviointi (TsL 20 §). Riskinarviointi tehdään toiminnanharjoittajien ja viranomaisen välisenä yhteistyönä.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee lisäksi käsitellä ilmoitukset, jotka liittyvät vedenottoon toiminnanharjoittajan omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa sekä vedenottoon yhteisessä käytössä olevasta vedenottamosta tai vesisäiliöstä, jos vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa (TsL18a §). Terveydensuojeluviranomainen antaa ilmoituksen tekijälle todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta, käsittelee ilmoituksen ja tarkastaa kohteen. Jos ilmoitettu toiminta voi vaikuttaa elinympäristöön, terveydensuojeluviranomainen kuulee tarpeellisessa laajuudessa niitä, joihin vaikutukset voivat kohdistua. Terveydensuojeluviranomaisen oikeudesta päättää terveyshaitan poistamisesta tai sen ehkäisemisestä säädetään terveydensuojelulain 51 §:ssä.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi päättää soveltaa valvonnassa pientä talousvesiasetusta (STMa 401/2001), jos vettä käytetään vähemmän kuin 10 m³/vrk tai alle 50 henkilön tarpeisiin elintarvikehuoneistossa tai osana julkista tai kaupallista toimintaa.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on STM:n talousvettä koskevien asetusten (1352/2015 ja 401/2001) mukaan säännöllisesti valvottava talousvettä toimittavan laitoksen jakaman veden laatua ja tankeissa, pulloissa tai säiliössä myytäväksi tarkoitetun talousveden laatua sekä vesilaitosten vedenkäsittelyn riittävyttä. Terveydensuojeluviranomaisen tulee arvioida, aiheutuuko mahdollisista laatupoikkeamista terveyshaittaa ja ryhtyä sen perusteella toimenpiteisiin.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen valvonnan piiriin tuli vuonna 2023 ensimmäistä kertaa ns. ensisijaisten huoneistojen vesijärjestelmien riskinarviointi legionellan ja lyijyn osalta. Ensisijaiset tilat ovat tiloja, joissa legionellan aiheuttama riski ihmisen terveydelle katsotaan tavallista suuremmaksi. Tällaisia tiloja ovat mm. majoitushuoneistot, uimahallit ja kylpylät, tehostetun palveluasumisen yksiköt ja laitoshoittoa antavat yksiköt sekä terveyskeskusten ja sairaaloiden vuodeosastot. Vuonna 2024 tavoitteena on kartoittaa tarkemmin valvonta-alueen ensisijaiset tilat ja antaa toimijoille tarvittavat ohjeet riskinarvioinnin suorittamiselle. Terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa riskinarviointi ja valvoa mahdollisten riskienhallintatoimenpiteiden vaikuttavuutta. Lainsäädännössä määritelty takaraja riskienarvioinnin tekemiselle ensisijaisessa tilassa on vuonna 2029.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee antaa lausunto ympäristönsuojeluviranomaiselle vesihuoltolain 11 §:n nojalla vesihuoltolaitoksen verkostoon liittymistä koskevasta kiinteistön vapautushakemuksesta sekä toimia muutoinkin vesihuoltolain tarkoittamana viranomaisena omalla toimialallaan.

Valvontatutkimusohjelmat

STM asetuksen 1352/2015 perusteella yli 10 m³ vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin talousvettä toimittavalle laitokselle tulee laatia valvontatutkimusohjelma. Valvontatutkimusohjelma laaditaan yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja talousvettä toimittavan laitoksen ja sille vettä toimittavan tukkuvesilaitoksen kanssa. Ohjelmaan tulee sisällyttää toimet paikallisista olosuhteista aiheutuvien häiriötilanteiden ennaltaehkäisemiseksi. Valvontatutkimusohjelmat tulee uudistuneen lainsäädännön mukaan tarkistaa jatkossa vähintään kuuden vuoden välein. Vuonna 2024 tulee päivitettäväksi 24 vedenjakelualueen tai vesilaitoksen valvontatutkimusohjelmaa, joista 12 on vuodelta 2022 siirtyneitä ja 4 vuodelta 2023 siirtyneitä valvontatutkimusohjelmia.

STM asetuksen 401/2001 perusteella valvottavia pieniä toimijoita ovat alle 10 m³ vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin talousvettä toimittavat laitokset ja yksittäiset talousvesikaivot, joiden vettä käytetään elintarvikehuoneistoissa tai osana kaupallista taikka julkista toimintaa. Pienten vesiosuuskuntien näytteenottosuunnitelmat päivitetään tarvittaessa. Kaivojen säännöllisistä valvontatutkimuksista on määrätty erillisessä, kaivon valvontaa koskevassa päätöksessä tai rekisteröintitodistuksessa. Valvontaa koskevat päätökset päivitetään tarvittaessa.

Valvonnan toteuttaminen

Säännöllinen valvonta kattaa talousvettä toimittavien laitosten tarkastukset, valvontatutkimusohjelmien ja riskinarviointien hyväksynnit sekä talousveden laadun seurannan näytteenotoin. Vuonna 2024 tehtävien tarkastusten ja otettavien talousvesinäytteiden lukumäärä kohderyhmittäin on esitetty liitteessä 8. Tarkastuksia tehdään vuoden aikana yhteensä 28 ja talousvesinäytteitä tutkitaan noin 430 kpl, joista valtaosa on vettä jakavien laitosten jatkuvan ja jaksottaisen valvonnan näytteitä.

Talousvettä toimittavat laitokset pyritään tarkastamaan terveydensuojelun riskiluokituksen ja kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella. Valvontaa kohdistetaan erityisesti vettä toimittavan laitoksen vedenottoon, riskinarviointeihin ja häiriötilanteisiin varautumiseen sekä valvontatutkimusohjelman ajantasaisuuteen. Talousvettä toimittavien laitosten, joilla ei ole omaa vedenottoa, tarkastukset käsittävät ainoastaan valvontatutkimusohjelmien sekä verkoston tarkastuksen ja ovat pääsääntöisesti asiakirjatarkastuksia. Elintarvikehuoneistojen ja julkisen/kaupallisen toiminnan talousvesikaivot tarkastetaan, jos vesinäytteiden tutkimustulokset antavat aiheutta.

Ympäristöterveydenhuoltoon toimitetut lupahakemukset käsitellään ensi tilassa: uusia vesilaitoksia tai -ottoja koskevat lupahakemukset 3 kk:n sisällä ja vesilaitoksia koskevia olennaisia muutoksia koskevat hakemukset sekä ilmoitukset julkiseen tai kaupalliseen toimintaan liittyvistä talousvesikaivoista ja kiinteistöjen yhteisessä käytössä olevista vedenottamoista ja vesisäiliöstä 30 vrk:n sisällä hakemuksen tai ilmoituksen vireilletulosta, ellei niiden käyttöönottoaikataulusta muuta johdu. Vesihuoltolaitoksen verkostoon liittymisestä haettuun poikkeukseen annetaan lausunto ensi tilassa.

Yksityiskaivojen omistajille annetaan neuvontaa paikallisiin kaivovesien laatuongelmiin, vesitutkimuksiin, näytteenottoon ja korjaustoimenpiteisiin liittyen. Epäiltäessä yksityisen kaivoveden saastumista muusta kuin kaivon kuntoon liittyvistä syistä, selvitetään saastumisen syy. Tarvittaessa annetaan talousvesikaivon veden valvontaa, puhdistusta ja käyttöä koskevia määräyksiä talousvedestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa 2020–2024 terveydensuojelun painopisteitä ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen sekä yhteistyö. Vuoden 2024 painopistealueet talousvesivalvonnalle ovat:

- Osallistutaan vettä jakavien laitosten riskinarviointiin ja tehdään riskinarvioinneista hyväksymispäätös TsL 20 § mukaisesti. Vuonna 2024 tulee ajankohtaiseksi noin 16 riskinarvioinnin hyväksymistä.
- Kehitetään yhteistyötä eri viranomaisten välillä talousvettä jakavien laitosten valvonnassa ja erityistilanteiden hallinnassa.
- Ensisijaisten tilojen tiedottaminen

Valvonnan maksullisuus

Terveysuojelulain nojalla terveysuojeluviranomaisen tulee periä suunnitelman mukaisista tarkastuksista, ehtojen ja määräysten valvontaan liittyvistä tarkastuksista, suunnitelman mukaisista näytteenotoista, näytteiden lähettämisestä ja muusta käsittelystä sekä talousveden laboratoriotutkimuksista maksu talousveden toimittajalta. Myös talousvettä toimittavan laitoksen ja sen riskinarvioinnin hyväksynnästä tulee periä maksu. Lisäksi peritään maksu yksityiskaivon veden laatuun liittyvistä tutkimuksista. Näytteiden lähettämisestä ja tutkimisesta peritään maksu toteutuneiden kustannusten perusteella. Maksut perustuvat hyväksytyyn taksaan. Vesiepidemiaepäilyn selvittämiseen liittyvistä näytteenotoista tai tutkimuksista sekä Porvoon ympäristöterveydenhuollon toteuttamaan talousveden alueelliseen kartoitusprojektiin liittyvistä tutkimuksista ja näytteenotoista ei peritä maksua. Myöskään yksityiskaivon veteen liittyvän terveyshaittaepäilyn selvittämisestä ei peritä näytteenottomaksua, mutta laboratoriokustannukset ja näytteen lähetyskustannukset peritään. Uusinta ja seurantanäytteistä peritään aina maksu. Lisäksi peritään valvonnan vuosittainen perusmaksu 150 € STM asetuksen 1352/2015 tarkoittamilta (ns. suurilta) vettä jakavilta laitoksilta.

Henkilöstöresurssit ja tutkimuslaboratoriot

Talousvesivalvonnan suunnittelusta, koordinoinnista, tarkastuksista, lausunnoista, lausuntojen valmistelusta, raportoinnista sekä terveyshaittaepäilyihin liittyvästä asiakasneuvonnasta vastaa kaksi terveysuojelusuunnittelijaa muiden tehtäviensä ohella sekä pakkotoimien valmistelun osalta I kaupungineläinlääkäri-hygieenikko (1,1 htv). Näytteenotosta sekä kaivovesien tutkimiseen liittyvästä asiakasneuvonnasta vastaa kaksi näytteenottajaa (0,8 htv). Valvontaan ohjataan henkilöstöresursseja yhteensä noin 1,9 htv.

Laboratoriopalvelut ostetaan Eurofins Scientific Finland Oy:lta

Raportointi ja tiedottaminen

Talousvesivalvonnan toteuma ja tulokset raportoidaan kerran vuodessa ympäristöterveysjaostolle.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) sekä aluehallintoviranomainen saavat tarkastuksia, näytteenottoja, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevat muut valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten tarvittavat tiedot suoraan valtakunnallisesta valvontarekisteristä.

Talousveden laatupoikkeamista tiedotetaan yhteistyössä vesilaitosten kanssa siten, että lähtökohteisesti tiedottamisvastuu on vesilaitoksilla. Mikäli talousvettä toimittavan laitoksen verkosto on osa laajempaa vesijohtoverkostoa, tiedotetaan talousveden laatuongelmista myös niille terveysuojeluviranomaisille sekä kiireellisissä tilanteissa väestölle, joiden alueelle vesijohtoverkosto ulottuu.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle tiedotetaan välittömästi talousveden häiriötilanteista. Häiriötilanteen jälkeen kunnan terveysuojeluviranomaisen toimittaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle yhteenvedon häiriötilanteen hallintaan

saamiseksi toteutetuista toimenpiteistä. Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle (ELY) tiedotetaan välittömästi sellaisista talousveden laatupoikkeamista, joissa talousveden laatuvaatimus ei täyty ja sen epäillään johtuvan raakaveden saastumisesta (STM:n asetus 1352/2015).

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Talousvesivalvonnassa kirjataan seuraavat tapahtumat sekä niihin käytetty työaika valvontatietokantaan:

- Ilmoituksen käsittely ja rekisteröintitodistus sekä toiminnan aloitukseen liittyvä tarkastus
- Hakemuksen käsittely ja viranhaltijapäätös sekä toiminnan aloitukseen liittyvä tarkastus
- Riskinarvioinnin hyväksyminen
- Talousveden poikkeuslupahakemus
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- Seurantatarkastus
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä tarkastus
- Määräys terveyshaitan poistamiseksi
- Yhteydenotto epäillyn terveyshaitan tai lainvastaisuuden vuoksi
- Lausunnot ja selvitykset
- Muu yhteydenotto
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä näytteenotto ja uusintänäytteenotto
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä näytteenotto ja lisänäytteenotto
- Ohjaus ja neuvonta, tiedottaminen, yhteistyökokous ja muu viranomaistyö

Mittarit

- Talousvesivalvonnan tapahtumien kokonaismäärä
- Tarkastettujen vesilaitosten % -osuus suunnitellusta ja tarkastusten lukumäärä toimintatyypeittäin
- Talousvesinäytteiden lukumäärä toimintatyypeittäin
- Suunniteltujen näytteiden toteutuminen, % suunnitellusta
- Tavallisimmat poikkeamat laatuvaatimuksista ja – tavoitteista (vesilaitokset ja valvonnassa olevat kaivot)
- Käsiteltävien lupien ja ilmoitusten sekä annettujen määräysten lukumäärä
- Valitusten lukumäärä (terveyshaittaepäilyt)

3.5 Uimavesien valvonta

Uimaveden valvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä uimavedestä aiheutuvia sairastumisia varmistamalla, että yleisten uimarantojen ja uima-altaiden vesi täyttää lainsäädännön vaatimukset. Tarvittaessa kunnan terveysuojeluviranomainen voi antaa ohjeita tai määräyksiä uimapaikan käyttöön tai uimaveden käsittelyyn liittyen.

Kunnan tehtäviksi säädetty valvontatehtävät

Kunnan terveysuojeluviranomaisen tulee käsitellä terveysuojelulain 13 §:n nojalla tehty ilmoitus yleiseen käyttöön tarkoitetun kylpylän, uimahallin, uimalan tai uimarannan käyttöönotosta.

Kunnan terveysuojeluviranomaisen on säännöllisesti valvottava yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus- ja hieronta-altaan veden laatua. (TSL 29 §).

Yleisen uima-altaan ylläpitäjän tulee yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa laatia laitoksen säännöllistä valvontaa varten laitospöytäkirja, jossa laitoksen ominaispiirteet on otettu huomioon (STMa 315/2002).

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on laadittava yleisistä uimarannoista ns. uimarantaluettelo sekä seurantakalenteri ennen kunkin uimakauden alkua (STMa 177/2008). Lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomainen arvioi ja luokittelee kunkin suuren uimarannan eli EU-rannan uimaveden laadun uimaveden valvontatutkimustulosten perusteella (EU-ranta = ranta, jossa käy huomattava määrä kävijöitä kauniina kesäpäivänä). EU-rannan omistajan tai haltijan on yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa laadittava rannalle uimavesiprofiili. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on huolehdittava siitä, että yleisölle annetaan mahdollisuus saada tietoja sekä tehdä uimarantaluettelon laatimista, tarkistamista ja ajan tasalle saattamista koskevia ehdotuksia ja huomautuksia.

Valvonnan toteuttaminen

Kävijämäärältään suuret uimarannat eli EU-uimarannat tarkastetaan vuosittain. Muut uimarannat ja talviuimapaikat tarkastetaan joka toinen vuosi. Tarkastuksilla todennetaan lainsäädännön määräysten noudattaminen, toiminnan hygienian ja omavalvonnan toimivuus. Yhteensä uimarantojen tarkastuksia tehdään 27 kpl vuoden aikana. Tarkastustiheyttä voidaan lisätä kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella, johon vaikuttaa mm. edellisen vuoden uimaveden laatutulokset ja tarkastushavainnot kohteessa. Uimakauden uimarantaluettelo ja näytteenottoviikot vahvistetaan vuosittain huhtikuun aikana, sen jälkeen, kun alueen asukkailla on ollut mahdollisuus ehdottaa muutoksia luetteloon. Uimarantavesinäytteitä otetaan vuoden aikana yhteensä noin 130 kpl. Uimarantavesinäytteenoton yhteydessä arvioidaan silmämääräisesti uimarannan lähiympäristö, uimarannasta asiakkaalle annettavat tiedot sekä uimaveden laatu aistinvaraisesti, esimerkiksi sinilevättilanne. EU-uimarantojen laatuluokitukset lasketaan syksyllä neljän edellisen vuoden uimavesinäytteiden tulosten perusteella. EU-uimarantojen laatuluokitukset päivitetään vuosittain. Uimavesiprofiilien päivitystiheys tapahtuu asetuksen 177/2008 liitteen IV mukaisesti. Vuonna 2024 valtaosa EU-rantojen uimavesiprofiileista päivitetään yhteistyössä toiminnanharjoittajan kanssa.

Uimahallit, kylpylät ja maauimalat tarkastetaan kerran vuodessa. Muun toiminnan yhteydessä olevat uima-altaat tarkastetaan kahden vuoden välein. Tarkastuksilla todennetaan lainsäädännön noudattaminen, toiminnan hygienian ja omavalvonnan toimivuus. Tarkastustiheyttä voidaan lisätä kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella, johon vaikuttaa mm. edellisen vuoden uimaveden laatutulokset ja tarkastushavainnot kohteessa. Allasvesinäytteitä otetaan vuoden aikana yhteensä noin 180 kpl. Uima-allasvesiä varten laaditaan valvontatutkimusohjelmat, joissa näytteenottotiheys määräytyy muun muassa käyttäjien lukumäärän ja uimaveden omavalvonnan tason mukaan. Valvontatutkimusohjelmat tarkastetaan ja päivitetään vähintään viiden vuoden välein. Vuonna 2024 valvontatutkimusohjelmien tarkastuksia ja päivityksiä ei ole suunnitteilla.

Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna Valviran ohjeita ja Vati-tietojärjestelmän tarkastuslomakkeita. Uimavesitutkimustuloksia seurataan ja niiden avulla varmistetaan, että uimavesi täyttää STM:n asetusten 315/2002, 177/2008 ja 354/2008 vaatimukset. Terveydensuojeluviranomaisen tulee arvioida, aiheutuuko mahdollisista laatuvaatimuspoikkeamista terveyshaittaa ja ryhtyä sen perusteella toimenpiteisiin. Terveydensuojelulain nojalla säännöllisesti valvottavat kohteet ja tavoitteelliset tarkastustiheydet sekä näytteenottotiheydet on esitetty liitteessä 8.

Valvonnassa varaudutaan uimavesiperäisten epidemioiden selvittämiseen. Epidemioiden selvittämisessä sovelletaan yksikön elintarvike- ja talousvesiepidemioiden selvitysohjetta sekä Valviran uimavesiepidemioiden selvitysohjetta 4/2019.

Valvonnan maksullisuus

Terveydensuojelulain nojalla terveydensuojeluviranomaisen tulee periä suunnitelman mukaisista tarkastuksista, näytteenotosta, näytteiden lähettämisestä ja muusta käsittelystä sekä uimaveden laboratoriotutkimuksista maksu yleisen uimarannan tai uima-altaan ylläpitäjältä. Myös yleistä uimarantaa ja uimahallia tai kylpylää koskevan ilmoituksen käsittelystä tulee periä maksu. Tarkastuksista, näytteenotosta ja ilmoituksen käsittelystä peritään taksan mukainen maksu. Muista edellä mainituista tehtävistä maksu peritään toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuodesta 2023 lukien peritään lisäksi valvonnan vuosittainen perusmaksu 150 € kylpylöiltä, uimahalleilta, maauimalta sekä nk. EU-uimarannoilta.

Henkilöstöresurssit ja tutkimuslaboratoriot

Porvoon ympäristöterveydenhuollossa uimavesivalvonnan suunnittelusta, koordinoinnista, tarkastuksista, tulosten seurannasta ja raportoinnista sekä asiakasneuvonnasta vastaa kaksi terveydensuojelusuunnittelijaa muiden tehtäviensä ohella (0,4 htv). Näytteenotoista vastaa kaksi näytteenottajaa (0,5 htv). Uimavesien valvontaan ohjataan henkilöstöresursseja noin 0,9 henkilötyövuotta.

Laboratoriopalvelut ostetaan Eurofins Scientific Finland Oy:n laboratoriosta.

Raportointi ja tiedottaminen

Uimavesivalvonnan toteuma ja tulokset raportoidaan kerran vuodessa ympäristöterveysjaostolle.

EU-rantoja koskeva uimarantaluettelo raportoidaan aluehallintovirastolle päivittämällä tiedot valtakunnalliseen tietojärjestelmään kunkin vuoden osalta viimeistään 30.4. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) sekä aluehallintovirasto saavat tarkastuksia, näytteenottoja, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevat muut tarvittavat tiedot valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten suoraan valtakunnallisesta valvontarekisteristä. EU-rantojen vesitutkimustulosten raportointitapa aluehallintovirastolle on tulosten automaattinen siirto valtakunnalliseen tietojärjestelmään 30.9. mennessä. Yleisöllä on mahdollisuus vaikuttaa uimarantaluetteloon keväällä. Yleisten uimarantojen vesitutkimustuloksista tiedotetaan uimakaudella internet-sivuilla ja poikkeustilanteissa myös paikallisissa tiedotusvälineissä.

Valvonnan yhteydessä varmistetaan, että uimarannan ja uimahallin ylläpitäjä tiedottaa ilmoitustaululla kävijöille viimeisimmät tutkimustulokset ja EU-rantojen osalta uimaveden laatuokituksen. Uimakielloista ja varoituksista tiedotetaan lisäksi erikseen tiedotusvälineissä sekä uimarantojen ilmoitustauluilla tai erillisillä kylteillä.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Uimavesien valvonnassa kirjataan seuraavat tapahtumat sekä niihin käytetty työaika valvontatietokantaan:

- Ilmoituksen käsittely sekä toiminnan aloitukseen liittyvä tarkastus
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- Seurantatarkastus
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä tarkastus
- Määräys terveyshaitan poistamiseksi
- Yhteydenotto epäillyn terveyshaitan tai lainvastaisuuden vuoksi
- Muu yhteydenotto
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä näytteenotto ja uusintänäytteenotto

- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä näytteenotto ja lisänäytteenotto
- Lausunnot ja selvitykset
- Ohjaus ja neuvonta, tiedottaminen, yhteistyökokous ja muu viranomaistyö

Mittarit

- Uimavesivalvonnan suoritteiden kokonaismäärä
- Tarkastusten kattavuus % ja lukumäärä toimintatyypeittäin
- Tutkittujen uimavesinäytteiden lukumäärä toimintatyypeittäin
- Kehotusten ja toimenpidemääräysten lukumäärä sekä tavallisimmat syyt
- Tavallisemmat poikkeamat laatuvaatimuksista ja –suosituksista

3.6 Asuntojen ja ilmoitusvelvollisten oleskeluhuoneistojen valvonta

Oleskeluhuoneistojen valvonnan tavoitteena on ehkäistä ja poistaa huoneistoissa esiintyviä, terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Terveystensuojelulaissa tarkoitetaan terveyshaitalla ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.

Terveystensuojelulain 26 §:n mukaan asunnossa ja muussa oleskelutilassa ei saa olla siinä määrin melua, tärinää, hajua, valoa, mikrobeja, pölyä, savua, liiallista lämpöä tai kylmyyttä taikka kosteutta, säteilyä tai muuta niihin verrattavaa (esimerkiksi tupakan savua), että niistä voisi aiheutua terveyshaittaa. Terveystensuojeluasetuksen 15 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on asuntoja ja oleskelutiloja valvoessaan kiinnitettävä huomiota siihen, aiheutuuko maaperän saastumisesta tai muusta siihen verrattavasta syystä terveyshaittaa rakennuksessa tai sen läheisyydessä oleskeleville, onko kylmänä vuodenaikana asumiseen tai oleskeluun käytettävien tilojen lämmitys järjestetty tarkoituksenmukaisesti, onko rakennus käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävän tiivis ja onko siinä riittävä lämmöneristys, täyttääkö rakennus fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten tekijöiden osalta terveydensuojelulain nojalla annetut määräykset ja ohjeet sekä onko rakennuksessa riittävä ilmanvaihto ottaen huomioon siellä olevien ihmisten määrä ja harjoitettava toiminta.

Porvoon ympäristöterveysjaosto on vahvistanut vuonna 2017 huoneistojen vähimmäisvaatimukset. Ilmoitusvelvollisiin toimintoihin sovelletaan lisäksi Valviran julkaisemaa terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden soveltamisohjetta. Päiväkotien ja koulujen olosuhdevalvontaan, terveyshaitan ennaltaehkäisemiseen sekä selvittämiseen sovelletaan Valviran ohjetta 12/2018. Koulujen suunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtäessä sovelletaan lisäksi vuonna 2015 julkaistua Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen opasta: Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos - Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. Lisäksi Sosiaali- ja terveysministeriön Asumisterveysasetus ja sitä tarkentava sisäilmaohje koskee kaikkia sisätiloja.

Kunnan tehtäväksi säädetty valvonta

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee terveydensuojelulain 13 ja 15 §:n nojalla tarkastaa toiminnanharjoittajan ennen tilojen käyttöönottoa tekemä ilmoitus majoitusliikkeen käyttöönotosta; yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan käyttöönotosta; päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta; jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toi-

mintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta sekä sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Terveydensuojelulain 6 §:n mukaan kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Valtakunnallisessa terveydensuojelulain valvontaohjelmassa on määritelty säännöllisesti valvottaviksi ilmoitusta edellyttävät kohteet. Kotirauhan piirissä oleviin ilmoitusvelvollisiin huoneistoihin ei tehdä säännöllisiä valvontakäyntejä, mutta valvontaa toteutetaan etätarkastuksina ja arvioimalla kohteen omavalvonnan toimivuutta. Valtakunnallisen valvontaohjelman 2020–2024 painopisteiksi on kirjattu toiminnanharjoittajien omavalvonnan sekä toimintaan liittyvien terveysriskien tunnistamisen tukeminen. Vuonna 2024 tullaan painottamaan erityisesti hoivalaitosten / tehostetun palveluasumisen sekä koulujen ja päiväkotien omavalvontasuunnitelmien sisältöjen tarkastuksia ja sisäisiä ohjeistuksia toimia mm. sisäilmaepäilyihin liittyvissä tapauksissa. Lisäksi valvotaan erityisesti kesäkaudella 2024 päiväkotien sekä hoivalaitosten / tehostetun palveluasumisen lämpötiloja sekä päiväkotien leikkipihojen varjopaikkojen riittävyttä. Pyritään myös tiivistämään yhteistyötä kuntien/kaupunkien tiloista vastaavien tahojen ja käyttäjien kanssa.

Kunnan terveydensuojeluviranomaiselle on annettu terveydensuojelulain 27 §:ssä valtuudet velvoittaa tarvittaessa terveyshaitan aiheuttajaa tai korjauksista vastaavaa tahoa poistamaan todettu terveyshaitta, rajoittaa huoneiston käyttöä asuntona tai oleskelutilana sekä edellyttää kuntotutkimusta mahdollisten piilevien kosteusvaurioiden selvittämiseksi.

Ympäristöterveydenhuolto ei valvo terveyshaittojen esiintymistä seuraavissa oleskelutiloissa:

- työpaikoilla - toimivaltainen valvontaviranomainen työntekijöiden osalta on työsuojeluviranomainen, ellei huoneisto ole terveydensuojelulain nojalla ilmoitusvelvollinen oleskeluhuoneisto
- terveydenhuollon toimipisteissä - toimivaltainen viranomainen on aluehallintovirasto
- loma-asunnot - ympäristöterveydenhuolto voi kuitenkin antaa loma-asunnon haltijalle yleisiä neuvoja epäillyn haitan selvittämiseksi.

Valvonnan toteuttaminen

Ilmoitukset käsitellään ensi tilassa. Huoneistojen käyttöönottoa koskevia ilmoituksia arvioidaan tulevan vuoden aikana noin 50 kpl. Ilmoituksen tekijälle annetaan todistus ilmoitusten vastaanotosta ja toiminnan rekisteröimisestä säännöllisesti valvottavaksi kohteeksi, kun kaikki terveyshaitan arvioimiseksi välttämättömät selvitykset on vastaanotettu. Ilmoituksen käsittelijä arvioi selvitysten perusteella, voiko toimintaan liittyä terveyshaittoja, onko toiminnanharjoittaja tunnistanut toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seuraako hän omavalvonnassaan näihin riskeihin vaikuttavia tekijöitä. Ilmoituskäsittelyssä otetaan huomioon tiloja todennäköisesti käyttävien erityisryhmien (lapset, nuoret, vammaiset, vanhukset) tarpeet esteettömyyden ja toimivuuden osalta. Ilmoituskäsittelijä huolehtii terveyshaitalle mahdollisesti altistuvien asianosaisten kuulemisesta ennen asian korjausmääräystä tai asian muuta ratkaisemista.

Terveydensuojelulain nojalla säännöllisesti valvottavat kohteet ja tavoitteelliset tarkastus- ja näytteenottotiheydet on esitetty liitteessä 8. Näytteenotto Terveydensuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisista erityisiä hygieenisia olosuhteita edellyttävistä huoneistoista on kuvattu liitteessä 6. Olemassa olevien kohteiden tarkastuksia on suunniteltu tehtävän yhteensä 140 kpl. Tavoitteena on erityisesti panostaa ruuhkautuneisiin monialaisiin koulutarkastuksiin 2024. Uudet vastarekiste-

röidyt kohteet tarkastetaan ensimmäisen kerran puolen vuoden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ja sen jälkeen valvontasuunnitelman mukaisesti 3–5 vuoden välein. Ne kohteet, joihin arvioidaan liittyvän merkittäviä riskitekijöitä terveyshaittojen osalta, pyritään kuitenkin tarkastamaan pikaisesti, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden sisällä ilmoituksen vastaanottamisesta.

Kaikissa toimialueen kunnissa koulujen suunnitelman mukaiset tarkastukset pyritään toteuttamaan nk. monialaisina tarkastuksina. Myös sosiaalialan kohteet tarkastetaan monialaisina, jos sosiaaliviranomaiset ovat laatineet tarkastusaikataulun. Tarkastettavat kohteet on sovittu yhdessä muiden monialaisiin tarkastuksiin osallistuvien viranomaisten ja toimijoiden sekä toiminnanharjoittajan kanssa. Tavoitteena on, että tarkastukset toteutuvat jatkossa valtakunnallisten suositusten mukaisella tiheydellä.

Suunnitelmallisilla tarkastuksilla kiinnitetään huomiota toiminnanharjoittajan sisäilmaan, siivouksen laatuun, kosteiden tilojen hygieniaan, sisärakenteiden kuntoon, kiinteistön vesijohtoveteen, lämpö- ja ääniosuhteisiin, radonmittausten tuloksiin sekä toimintaan ja rakennukseen liittyvien erityisten riskitekijöiden hallintaan (omavalvonnan riittävyys ja toimivuus). Erityistä huomiota kiinnitetään ilmanvaihdon riittävyyteen tartuntatautien leviämisen ennaltaehkäisemisen näkökulmasta ja hellehaittojen ennaltaehkäisyyn sekä kohteessa toteutettuun omavalvontaan edellä mainittujen riskitekijöiden hallitsemiseksi. Tarkastuksilla havainnoidaan myös kiinteistöjen ylläpidon riittävyyttä ja kiinteistöhuollon suunnitelmallisuutta. Huoneiston käyttöönoton jälkeen tehtävässä ensimmäisessä valvontatarkastuksessa kiinnitetään erityistä huomiota tilojen ja toiminnan sekä ilmoituksen vastaavuuteen sekä ilmoituksen perusteella tunnistettujen erityisten terveyshaittariskien hallintaan kohteessa. Muihin suunnitelman mukaisiin tarkastuksiin sisältyy rutiinimittauksia, joilla selvitetään ilmanvaihdon riittävyyttä, laajan kiinteistön verkostoveden lämpötilaa sekä muita terveydellisiä olosuhteita. Lisäksi valvonnan yhteydessä voidaan ottaa puhtaustäytteitä kosteista tiloista sellaisista pinnoista, jotka joutuvat suoraan kosketuksiin paljaan ihon kanssa sekä näytteitä kiinteistön vesijohtoverkostosta *Legionella*-tutkimuksiin, mikäli kuumen veden lämpötila ei ole riittävän korkea tai kylmän veden lämpötila riittävän matala. Mikäli tarkastuksen yhteydessä tai muutoin herää epäily terveyshaittaa aiheuttavasta olosuhteesta, voidaan lisäksi ottaa muita näytteitä harkinnan mukaan tai edellyttää toiminnanharjoittajalta tarpeellisten selvitysten ja tutkimusten tekemistä. Alle 18-vuotiaalle tarkoitetuissa oppilaitosten, päiväkotien ja sosiaalialan kohteiden sisä- ja ulkotiloissa tarkastetaan myös tupakkalain vaatimusten toteutuminen.

Yksityisasuntoja valvotaan ainoastaan epäilyn perusteella: jos asukas epäilee terveyshaittaa eikä kiinteistön omistaja selvitä tai korjaa terveyshaittaa tai jos viranomaisen epäily terveyshaitasta herää, tarkastaa terveystarkastaja asunnon aistinvaraisin ja pintaa rikkomattomin menetelmin. Yksityisasunto tarkastetaan asukkaan tahdon vastaisesti vain, jos asunnosta epäillään aiheutuvan vakavaa terveyshaittaa naapureille tai asunnossa asuville suojelun tarpeessa oleville henkilöille (alaikäiset ja muut vajaavaltaiset, toisen henkilön jatkuvaa apua tarvitsevat henkilöt). Esimies määrää tällöin terveystarkastajan tekemään asunnontarkastuksen erillisellä päätöksellä. Asunnontarkastukset pyritään toteuttamaan kahden kuukauden sisällä pyynnön vastaanottamisesta vireilletulo -järjestyksessä. Saman kiinteistön asunnot kuitenkin tarkastetaan edellä mainitusta poiketen samalla käynnillä. Asuntojen omistajille / taloyhtiöille annetaan jo odotusaikana tarvittavaa ohjeistusta terveyshaittojen omatoimiseksi selvittämiseksi ja poistamiseksi.

Hallintomenettely asuntojen ja oleskelutilojen terveyshaittaepäilyissä toteutetaan kevennetysti, jotta voidaan käyttää olemassa olevat resurssit täysimääräisesti tarkastustoimintaan:

- Terveystarkastaja antaa tarvittaessa tarkastuspöytäkirjassa lisäselvityksiä koskevan kehoituksen ja edelleen korjauskehotuksen määräaikoineen (TsL 6 §:n mukainen ohjaus ja neuvonta terveyshaitan selvittämiseksi ja poistamiseksi).

- Lisäselvityksiä koskevan kehotuksen yhteydessä terveystarkastaja antaa ohjeet terveydensuojelulain 49d §:n mukaisista ulkopuolisen asiantuntijan pätevyysvaatimuksista sekä hänen käyttämiään menetelmiä koskevista luotettavuusvaatimuksista.
- Mikäli kiinteistön kunnosta vastaava taho ei ryhdy määräaikojen puitteissa toimenpiteisiin lisäselvitysten hankkimiseksi ja edelleen terveystarkastaja aiheuttavien puutteiden korjaamiseksi, valmistelee terveystarkastaja velvoittavan määräyksen terveydensuojelulain 27 §:n nojalla.
- Asiakkaan kirjallisesti vaatiessa terveystarkastaja valmistelee päätöksen, jossa ratkaistaan tarve lisäselvitysten tai korjausten tekemiselle tilanteessa, jossa tarkastaja ei ole havainnut asunnossa tai oleskelutilassa viitteitä terveydensuojelulain tarkoittamasta terveystarkastuksesta. Terveystarkastajat informoivat asiakkaita menettelystä tarkastusten yhteydessä sekä tarkastuspöytäkirjassa.

Porvoon ympäristöterveydenhuolto varautuu osallistumaan kuntien sisäilmatyöryhmiin. Sisäilmatyöryhmien tavoitteena on varmistaa kaupungin kiinteistöjen ja niiden käyttäjien terveyden parissa työskentelevien henkilöstöryhmien yhtäaikaisen ja saman sisältöisen tiedon saanti kiinteistöjen tilasta ja tarvittavien korjausten etenemisestä. Sisäilmatyöryhmät voivat pitää yllä listaa kaupungin kiinteistöistä, joissa on vielä korjausta odottavia, mahdollista terveystarkastusta aiheuttavia puutteita.

Ympäristöterveydenhuolto tekee kiinteää yhteistyötä kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa erityisesti terveydensuojelulain nojalla ilmoitusvelvollisten huoneistojen neuvonnassa sekä home- ja kosteusvaurioiden korjausrakentamisessa.

Valvonnan maksullisuus

Tämän valvontasuunnitelman mukaisista säännöllisen valvonnan tarkastuksista, näytteenotoista sekä ilmoitusten käsittelystä peritään hyväksytyyn taksan mukainen maksu sekä vuosittainen valvonnan perusmaksu 150 € ilmoitusvelvollisilta toiminnoilta lukuun ottamatta eräitä laissa terveydensuojelulain muuttamiseksi (HE140/2021 vp) mainittuja poikkeuksia.

Ensimmäinen asunnon terveystarkastuksen perusteella tehtävä tarkastus on asiakkaalle maksuton. Terveystarkastuksen tarkemmaksi selvittämiseksi tarvittavista lisätutkimuksista ja -selvityksistä sekä uusintatarkastuksista peritään huoneistosta vastaavalta taholta taksan mukainen maksu. Kiinteistön omistaja voidaan myös velvoittaa teettämään lisätutkimukset ja -selvitykset ulkopuolisella asiantuntijalla.

Henkilöstöresurssit ja tutkimuslaboratoriot

Huoneistojen suunnitelman mukaisesta valvonnasta vastaa Porvoon ympäristöterveydenhuollossa 4 terveystarkastajaa muiden tehtäviensä ohella. Kaksi tarkastajaa vastaa ilmoitusten käsittelystä ja ilmoituksen jälkeen tehtävästä ensimmäisestä tarkastuksesta, kaksi tarkastajaa vastaa asuntojen terveystarkastusten selvityksestä ja kaikki tarkastajat vastuulleen määrättyjen kohteiden suunnitelman mukaisista tarkastuksista. Resursseja varataan tarkastusten lisäksi asiakasneuvontaan, asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveystarkastusten selvitykseen, korjausten ja muiden terveystarkastusta poistavien toimenpiteiden seurantaan sekä ilmoitusvelvollisten oleskeluhuoneistojen päätösvalmisteluun. Määräysten valmisteluun ja käsittelyyn osallistuu myös I kaupungineläinlääkäri-hygienikko. Sisäilmavalvontaan ohjataan kokonaisuudessaan henkilöstöresursseja noin 3,2 henkilötyövuotta.

Laboratoriotutkimukset teetetään Eurofins Scientific Finland Oy:llä tai sen alihankintalaboratoriossa. Tutkimuksia voidaan lisäksi teettää MetropoliLab Oy:llä, Työterveyslaitoksen laboratoriossa,

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laboratoriossa tai muussa Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa, jos Eurofins Scientific Finland Oy:llä ei ole tarvittavaa tutkimusmenetelmää valikoimis-
saan.

Selvityksiä ja mittauksia voidaan teettää asianomaisia palveluja tarjoavilla yrityksillä ja toiminnanharjoittajilla, jotka täyttävät pätevyydeltään terveysuojelulain vaatimukset. Selvityksissä ja mit-
tauksissa käytetään standardoituja menetelmiä tai vastaavia muita luotettavia menetelmiä.

Raportointi ja tiedottaminen

Oleskeluhuoneistojen valvonnan toteuma ja tulokset raportoidaan kerran vuodessa ympäristöter-
veysjaostolle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) sekä aluehallintovi-
ranomainen saavat tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä val-
vontaa koskevat muut tarvittavat tiedot valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia
varten suoraan valtakunnallisesta valvontarekisteristä.

Majoitushuoneistoa koskevasta ilmoituksesta sekä mahdollisesta tarkastuskäynnistä tällaiseen
huoneistoon ilmoitetaan sen kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka toimialueella huoneisto sijaitsee,
sekä alueen pelastusviranomaiselle. Poliisi- ja pelastusviranomaisilla on oikeus olla läsnä tarkas-
tuksella.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Oleskeluhuoneistojen valvonnassa kirjataan seuraavat suoritteet sekä niihin käytetty työaika val-
vontatietokantaan:

- Ilmoituksen käsittely sekä toiminnan aloitukseen liittyvä tarkastus
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- Seurantatarkastus
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä tarkastus
- Mittaus
- Määräys terveyshaitan poistamiseksi
- Yhteydenotto epäillyn terveyshaitan tai lainvastaisuuden vuoksi
- Lausunnot ja selvitykset
- Muu yhteydenotto
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä näytteenotto ja uusintänäytteenotto
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä näytteenotto ja lisänäytteenotto
- Ohjaus ja neuvonta, tiedottaminen, yhteistyökokous ja muu viranomaistyö

Mittarit

- Asuntoihin sekä oleskeluhuoneistoihin liittyvien valvontatapahtumien kokonaismäärä
- Oleskeluhuoneistojen tarkastusten kattavuus % ja lukumäärä toimintatyypeittäin
- Hallinnollisten pakkokeinojen lukumäärä sekä tavallisimmat syyt
- Korjauskehotusten määrä ja tavallisimmat syyt, jos ne saadaan raporteihin mukaan

3.7 Muiden terveydensuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisten huoneistojen ja vastaavien valvonta

Terveydensuojelulain 13 §:n mukaisten huoneistojen valvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä huoneistossa tai vastaavassa tapahtuvasta toiminnasta aiheutuvia terveyshaittoja samassa rakennuksessa tai samalla asuinalueella asuville henkilöille sekä asianomaisessa huoneistossa palveluita saaville asiakkaille silloin, kun kysymyksessä on erityisiä hygieenisia olosuhteita edellyttävä toiminta.

Kunnalle säädetty valvontatehtävät

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee käsitellä terveydensuojelulain 13 §:n nojalla tehty ilmoitus yleiseen käyttöön tarkoitetun saunan, solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta sekä sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Terveydensuojelulain 6 §:n mukaan kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Valtakunnallisessa terveydensuojelulain valvontaohjelmassa on määritelty säännöllisesti valvottaviksi ilmoitusta edellyttävät kohteet. Kotirauhan piirissä oleviin ilmoitusvelvollisiin kohteisiin ei tehdä säännöllisiä tarkastuskäyntejä, mutta etätarkastuksin valvotaan mm. omavalvonnan toimitusta.

Valvonnan toteuttaminen

Käsiteltävien ilmoitusten määrän arvioidaan olevan noin 20 kpl. Ilmoituksen tekijälle annetaan todistus ilmoitusten vastaanotosta ja toiminnan rekisteröimisestä säännöllisesti valvottavaksi kohteeksi, kun kaikki terveyshaitan arvioimiseksi välttämättömät selvitykset on vastaanotettu. Ilmoituksen käsitelijä arvioi selvitysten perusteella, voiko toimintaan liittyä terveyshaittoja ja huolehtii terveyshaitalle mahdollisesti altistuvien asianosaisten kuulemisesta.

Terveydensuojelulain nojalla säännöllisesti valvottavat kohteet ja tavoitteelliset tarkastustiheydet on esitetty liitteessä 8. Tavoitteena on noin 30 tarkastusta vuoden aikana. Uudet, rekisteröidyt kohteet tarkastetaan ensimmäisen kerran puolen vuoden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Ne kohteet, joihin arvioidaan liittyvän merkittäviä riskitekijöitä terveyshaittojen osalta, pyritään kuitenkin tarkastamaan jo kuukauden sisällä ilmoituksen vastaanottamisesta.

Hygienianäytteitä otetaan valvonnan yhteydessä tarvittaessa kosteiden tilojen pinnoista sekä ihon käsittelyyn ja vastaaviin tehtäviin käytettävistä työvälineistä, jotka ovat kosketuksissa paljaan ihon kanssa. Tutkittavat analyysit Terveydensuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisista erityisiä hygieenisia olosuhteita edellyttävistä huoneistoista on kuvattu liitteessä 6.

Tarkastuksilla kiinnitetään huomiota sisäilmaan, siivouksen laatuun, kosteiden tilojen ja erityisesti rikkoutuneen ihon kanssa kosketuksissa olevien pintojen ja välineiden hygieniaan, sisärakenteiden kuntoon, kiinteistön vesijohtoveteen sekä toimintaan liittyvien erityisten riskitekijöiden hallintaan (omavalvonnan riittävyys ja toimivuus). Huoneiston käyttöönoton jälkeen tehtävässä ensimmäisessä valvontatarkastuksessa kiinnitetään huomiota erityisesti tilojen ja toiminnan sekä ilmoituksen vastaavuuteen sekä ilmoituksen perusteella tunnistettujen erityisten terveyshaittariskien

hallintaan kohteessa. Muuhun suunnitelmalliseen valvontaan sisältyy lisäksi rutiinimittauksia, joilla selvitetään ilmanvaihdon riittävyttä, laajan kiinteistön verkostoveden lämpötilaa sekä muita terveydellisiä olosuhteita. Lisäksi valvonnan yhteydessä voidaan ottaa puhtausnäytteitä kosteista tiloista sellaisista pinnoista, jotka joutuvat suoraan kosketuksiin paljaan ihon kanssa sekä näytteitä kiinteistön vesijohtoverkostosta *Legionella*-tutkimuksiin, mikäli kuumen veden lämpötila ei ole riittävän korkea tai kylmän veden lämpötila riittävän matala. Mikäli tarkastuksen yhteydessä tai muutoin herää epäily terveyshaittaa aiheuttavasta olosuhteesta, voidaan lisäksi ottaa muita näytteitä harkinnan mukaan.

Valvonnan maksullisuus

Ilmoituksen käsittelystä sekä tähän valvontasuunnitelmaan sisältyvistä säännöllisistä tarkastuksista, ehtojen ja määräysten valvontaan liittyvistä tarkastuksista sekä näytteenotoista ja tutkimuksista peritään taksan mukainen maksu. Lisäksi peritään valvonnan vuosittainen perusmaksu 150 € yleiseen käyttöön tarkoitettujen saunojen ylläpitäjiltä.

Henkilöstöresurssit ja tutkimuslaboratoriot

Porvoon ympäristöterveydenhuollossa valvonnasta vastaa 2 terveystarkastajaa muiden tehtäviensä ohella. Hygienianäytteiden oton hoitavat tarvittaessa joko tarkastajat tarkastuksen yhteydessä tai näytteenottajat, jos näytteenottoa ei ole mahdollista tehdä tarkastuksen yhteydessä. Valvontaan ohjataan henkilöstöresursseja noin 0,3 henkilötyövuotta, josta valtaosa ohjataan ilmoituksen käsittelyyn ja ilmoituksen jälkeen tehtäviin tarkastuksiin.

Laboratoriotutkimukset teetetään Eurofins Scientific Finland Oy:n laboratoriossa.

Raportointi ja tiedottaminen

Valvonnan toteuma ja tulokset raportoidaan ympäristöterveysjaostolle kerran vuodessa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) sekä aluehallintoviranomainen saavat tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevat muut tarvittavat tiedot valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten suoraan valtakunnallisesta valvontarekisteristä.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Valvonnassa kirjataan seuraavat suoritteet sekä niihin käytetty työaika valvontatietokantaan:

- Ilmoituksen käsittely sekä toiminnan aloitukseen liittyvä tarkastus
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- Seurantatarkastus
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä tarkastus
- Mittaus
- Määräys terveyshaitan poistamiseksi
- Yhteydenotto epäillyn terveyshaitan tai lainvastaisuuden vuoksi
- Lausunnot ja selvitykset
- Muu yhteydenotto
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä näytteenotto ja uusintänäytteenotto
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä näytteenotto ja lisänäytteenotto
- Ohjaus ja neuvonta, tiedottaminen, yhteistyökokous ja muu viranomaistyö

Mittarit

- Oleskeluhuoneistoihin liittyvien valvontatapahtumien kokonaismäärä
- Oleskeluhuoneistojen tarkastusten kattavuus % ja lukumäärä toimintatyypeittäin
- Hallinnollisten pakkokeinojen lukumäärä sekä tavallisimmat syyt
- Korjauskehotusten määrä ja tavallisimmat syyt, jos ne saadaan raportteihin mukaan

3.8 Elinympäristön terveellisuuden valvonta

Terveydensuojelulain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisun 'Terveyden edistämisen laatusuositus' mukaan terveyttä edistävä ympäristö on esteetön, turvallinen, viihtyisä, virikkeinen ja sosiaalista hyvinvointia edistävä.

Kunnalle säädetty valvontatehtävät

Terveydensuojelulain 6 §:n mukaan kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa. Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee käsitellä terveydensuojelulain 13 §:n nojalla tehty ilmoitus sellaisen huoneiston tai laitoksen käyttöön otosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtävänä on huolehtia terveydensuojelulain soveltamisalaan liittyvien Euroopan yhteisön asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveys säännösten mukaisten ulkomaanliikenteen satamien ja alusten saniteettitarkastusten valvonnasta sekä ulkomaanliikenteen aluksille tarkoitettujen saniteettitodistusten myöntämisestä. Valvonnassa tulee käyttää WHO:n alusten tarkastusta ja saniteettitodistusten myöntämistä koskevaa käsikirjaa ja Valviran asiaa koskevaa kansallista soveltamisohjetta.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee pyynnöstä myöntää lupa ruumiin kansainväliselle kuljettamiselle Euroopan yhteisön alueella, jos asiaa koskevan kansainvälisen sopimuksen edellytykset kuljettamiselle täyttyvät. Lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomainen käsittelee terveydensuojeluasetuksen 42 §:n nojalla haudatun ruumiin siirtämistä koskevan hakemuksen ja voi antaa siirtämiselle ehtoja tai kieltää siirtämisen terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on terveydensuojelulain 8 §:n nojalla yhteistoiminnassa muiden viranomaisten ja laitosten kanssa ennakolta varauduttava lisäksi onnettomuuksien tai vastaavien tilanteiden (häiriötilanteet) aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemiseksi, selvittämiseksi ja poistamiseksi tarvittaviin valmius- ja varotoimenpiteisiin.

Valvonnan toteuttaminen

Ympäristöterveydenhuolto osallistuu Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemien Terveyden edistämisen laatusuosituksen mukaisesti maankäytön suunnitteluun ja kaavoitukseen sekä ympäristölupien käsittelyyn. Uusien alueiden ja toimintojen suunnitteluun pyritään vaikuttamaan lausunnoilla

siten, että pystytään ehkäisemään ennalta terveyshaittoja sekä edistämään terveellistä asuin- ja elinympäristöä.

Ympäristöön vaikuttavan toiminnan valvonnassa toimitaan yhteistyössä alueellisen ja paikallisten ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa. Terveystuontuoluviranomainen toimii lausunnon antajana asioissa, joissa ympäristönsuojeluviranomaisella on lupaviranomaisena tai muun lainsäädännön perusteella valta antaa toimintaa koskevia määräyksiä myös terveyshaittojen ennaltaehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi ympäristölupavelvollinen toiminta sekä jätteiden tai jätevesien käsittelyyn liittyvät laiminlyönnit. Muiden elinympäristön terveyshaittojen osalta ympäristöterveydenhuolto toimii vastuuviranomaisena.

Ilmoitukset mahdollista terveyshaittaa elinympäristöön aiheuttavasta toiminnasta käsitellään ensi tilassa. Ilmoituksen tekijälle annetaan todistus ilmoitusten vastaanotosta ja toiminnan rekisteröimisestä säännöllisesti valvottavaksi kohteeksi, kun kaikki terveyshaitan arvioimiseksi välttämättömät selvitykset on vastaanotettu. Ilmoituksen käsitelijä arvioi selvitysten perusteella, voiko toimintaan liittyä terveyshaittoja ja huolehtii terveyshaitalle mahdollisesti altistuvien asianosaisten kuulemisesta sekä valmistelee tarpeelliset määräykset terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Valvontaa kohdennetaan sellaisiin, asuinrakennuksessa tai asuinalueella sijaitseviin, mahdollista terveyshaittaa aiheuttaviin työhuoneisiin ja toimintoihin, joille on annettu ehtoja tai määräyksiä. Suunnitelman mukaiset tarkastukset voidaan kohdentaa myös sellaisiin kohteisiin, joissa asiakasvalitusten tai muiden syiden perusteella herää epäily terveyshaitasta.

Ympäristöterveydenhuolto arvioi pyynnöstä ympäristöön vaikuttavaan toimintaan liittyvät terveyshaitat asunnoissa ja lisäksi asuntojen ulkoalueilla silloin, kun terveyshaitan epäillään liittyvän maaperän saastumiseen, haittaeläimiin tai elinympäristön saastumiseen terveydelle haitallisilla mikrobeilla. Ympäristöterveydenhuolto voi käyttää hallinnollisia pakkotoimia terveyshaitan poistamiseksi silloin, kun haitan aiheuttaja ei ole rekisteröinti-, ilmoitus- tai lupavelvollinen ympäristönsuojelulain nojalla.

Ympäristöterveydenhuolto osallistuu tarvittaessa Sosiaali- ja terveysministeriön, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaisen (Valvira) sekä aluehallintoviranomaisen johdolla terveyshaittojen ehkäisemisen vuoksi kiireellisiin, valtakunnallisiin valvontahankkeisiin.

Porvoon ympäristöterveydenhuolto tekee kansainvälisen terveyssäännösten (IHR) edellyttämiä laivojen saniteettitarkastuksia Loviisan ja Porvoon satamissa (Porvoo, Kilpilahti, Loviisan Valko sekä Tolkkinen). Tarkastuksia on arvioilta 70 kpl vuodessa. Tarkastuksissa noudatetaan WHO:n tarkastusohjeistoa. Lisäksi tarkastukset ja niiden havainnot kirjataan Euroopan yhteisön laivatar-kastustietokantaan (EUSIS). Vuoden 2024 painopistealueita ovat:

- Ruoan varastointi ja valmistustilojen hygienia
- Aluksella käytettävän veden laatu ja lämpötila (mm. *Legionella*-riski)
- Aluksen sairaaltilojen käyttö ja hygienia
- Jätteiden oikea käsittely, varastointi ja hävittäminen (elintarvike- ja terveydenhuollon jätteiden välityksellä leviävien tautien torjunta mm. sikarutto)

Ympäristöterveydenhuolto tarjoaa sopimuksen pohjalta laivojen saniteettitarkastustoiminnan kehittämiseen liittyvää asiantuntijapalvelua STM:lle ja osallistuu siihen liittyen yhteistyöjäsenenä (collaborative partner) myös Euroopan yhteisön Healthy Gateways –ohjelmaan. EUHG-ohjelma pyrkii kehittämään EU-jäsenmaiden yhteistyötä ja valmiuksia torjua erilaisia rajat ylittäviä terveysuhkia.

Vuoden 2024 aikana tarkastetaan kansainvälistä laiva- ja rahtiliikennettä palvelevat Kilpilahti, Lo-viisa/Valko ja Tolkkinen satamat. Tarkastusten yhteydessä käydään läpi mm. varautumissuunnitelmat ja päivitetään yhteys/henkilötiedot. Lisäksi tarkastetaan vesijärjestelmät, joiden kautta toimitetaan aluksille talousvettä (välineistön huolto, hygienia ja säilytys). Erityishuomiota kiinnitetään jätehuoltojärjestelyihin ja miten on varauduttu tarttuvien eläintautien ehkäisyyn ja torjuntaan.

Valvonnan maksullisuus

Tämän valvontasuunnitelman mukaisista säännöllisen valvonnan tarkastuksista, näytteenotoista sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittelystä peritään hyväksytyn taksan mukainen maksu. Lisäksi peritään maksu seurantatarkastuksista sekä laivojen saniteettitarkastuksista.

Yleinen, elinympäristön terveellisyden valvonta on valvontakohteelle maksutonta.

Henkilöstöresurssit

Yleiseen elinympäristön terveellisyden valvontaan ohjataan henkilöstöresursseja noin 1,2 htv. Valvontaa hoitavat kaksi terveydensuojelusuunnittelijaa (kaava- ja ympäristölupalausuntojen valmistelu sekä yleisten elinympäristön terveyshaittojen selvitys) sekä neljä terveystarkastajaa (asumisterveyteen vaikuttavien elinympäristön terveyshaittaepäilyjen selvitys sekä saniteettitarkastukset). I kaupungineläinlääkäri-hygienikko esittelee lausuntoluonnokset ympäristöterveysjaostolle.

Raportointi ja tiedottaminen

Valvonnan toteuma ja tulokset raportoidaan kerran vuodessa ympäristöterveysjaostolle. Sosiaali- ja terveystieteen lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) sekä aluehallintoviranomainen saavat tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevat muut tarvittavat tiedot valvonnan ohjaukseen, seurantaan, raportointia ja tilastointia varten suoraan valtakunnallisesta valvontarekisteristä.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Ympäristön terveellisyden valvonnassa kirjataan seuraavat suoritteet sekä niihin käytetty työaika valvontatietokantaan:

- Ilmoituksen/hakemuksen käsittely sekä toiminnan aloitukseen liittyvä tarkastus
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- Seurantatarkastus
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä tarkastus
- Todistus saniteettitoimenpiteistä vapauttamisesta (Ei-ValSU, laivatarkastus)
- Määräys terveyshaitan poistamiseksi
- Erillinen mittaus
- Terveyshaittaepäilyn perusteella tehtävä näytteenotto ja lisänäytteenotto
- Yhteydenotto epäillyn terveyshaitan tai lainvastaisuuden vuoksi
- Lausunnot ja selvitykset
- Ohjaus ja neuvonta, tiedottaminen, yhteistyökokous ja muu viranomaistyö

Mittarit

- Valvontatapahtumien kokonaismäärä
- Annettujen lausuntojen lukumäärä
- Ilmoituskäsittelyiden lukumäärä ja ilmoituksen ja ensimmäisen tarkastuksen välinen aika
- Suunnitelmallisten tarkastusten kattavuus (%)

- Käsiteltyjen ympäristöhäiriöitä koskevien yhteydenottojen lukumäärä ja tavallisimmat terveys-
haittaepäilyt, jos ne on mahdollista raportoida
- Laivojen saniteettitarkastusten lukumäärä

3.9 *Tupakkalain sekä lääkelain mukainen valvonta*

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Tavoitteen saavuttamiseksi laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistetään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä altistumiselta niiden savulle. Valvonnan yhtenä painopisteenä on alle 18-vuotiaiden ympäristön tupakansavulle altistumisen vähentäminen sekä pyrkimys vähentää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tupakkatuotteita. Vuoden aikana tulee voimaan tupakkalain muutos, jossa tupakkalain luvanvaraisuus sekä käytön rajoitukset laajennetaan koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita.

Nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntilupakäsittelyn tarkoituksena on ylläpitää ja edistää lääkkeiksi luettavien valmisteiden käytön turvallisuutta sekä tarkoituksenmukaista lääkkeiden käyttöä. Lääkelain (395/1987) tarkoituksena on myös varmistaa näiden valmisteiden asianmukainen saattavuus maassa.

Kunnalle säädetyt valvontatehtävät

Tupakkalaki (549/2016) edellyttää kunnan valvovan alueellaan lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Tupakkatuotteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämällä vähittäismyyntiluvalla. Kunnan edellytetään suorittavan oma-aloitteisesti sekä tehtyjen ilmoitusten perusteella tupakkatuotteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastuksia. Laissa veloitetaan kuntaa valvomaan tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista, myynnin omavalvontaa, markkinointi- ja esilläpitokieltojen noudattamista samoin kuin tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista. Kunta käsittelee myös tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynnistä tehdyt ilmoitukset. Kunnan tulee yhdessä Valviran kanssa pitää rekisteriä tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntiä harjoittavista elinkeinonharjoittajista. Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan, jos myyntiluvan harjoittaja harjoittaa myyntiä tupakkalain vastaisesti.

Tupakkalain 74 §:n mukaan tupakointi on kielletty muun muassa:

- rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä taikka elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä;
- ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa tai katsomoissa taikka muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoiltaan
- päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa
- leikkikentillä, joista on laadittava kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7 §:n mukainen turvallisuusasiakirja
- lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavien laitosten ulkoalueet, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille sekä
- yleisillä uimarannoilla (toukokuun alusta syyskuun loppuun)

Päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa on tupakoinnin lisäksi kiellettyä käyttää savutonta tupakkatuotetta.

Tupakointi on sallittu enintään yhdessä kymmenestä hotellin tai muun majoitusliikkeen asiakkaiden majoitushuoneesta tai huoneiden lukumäärästä riippumatta enintään kolmessa majoitushuoneessa sekä kansainvälisessä meriliikenteessä käytettävän aluksen ravitsemisliikkeen sisätilassa, jossa tarjolla olevan ruuan ja juoman nauttimiseen on varattu alle 50 neliometriä tai tätä suuremmassa tilassa enintään 50 prosentissa tilasta (75 §). Tupakointi voidaan lisäksi sallia erillisessä tupakointitilassa, joka on hyväksytty tupakointiin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nojalla (76 §). Tupakansavu ei kuitenkaan saa kulkeutua alueelle, jolla tupakointi on kielletty eikä tupakointitila saa olla sellaisen sisätilan yhteydessä, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä. Ravitsemisliikkeen tupakointitilalle on lisäksi erityisvaatimuksia omavalvonnan sekä koon osalta (77 §).

Tupakointi on kielletty asuntoyhteisön yhteisissä ja yleisissä sisätiloissa. Asuntoyhteisö saa kieltää tupakoinnin myös asuntoyhteisön hallitsemisissa yhteisissä ulkotiloissa rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla (78 §). Asuntoyhteisö voi hakea ympäristöterveydenhuollolta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin (79 §). Tupakointikielto voidaan määrätä, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Viranomaisen on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjautumisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valtakunnallisen valvontaohjelman 2020–2024 mukaan tupakkavalvonnan painopisteitä ovat omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä laittoman kaupan ehkäisy ja siihen liittyvä viranomaisten välinen yhteistyö.

Ympäristöterveydenhuolto voi kieltää tupakkalain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisen toiminnan ja tarvittaessa vahvistaa kieltoa uhkasakkolain mukaisten pakkotoimien uhalla. Kunta voi lisäksi peruuttaa tupakan vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai pysyvästi, mikäli vähittäismyyntiluvan haltija viranomaisen kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta jatkaa tupakkalain vastaista tupakkavalmistajien myyntiä tai myynnin edistämistä.

Kunnan tulee lisäksi huolehtia alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

Nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myynti on lääkelain muutoksen (22/2006) myötä luvanvaraista vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla. Kunnan on myönnettävä kirjallisesta hakemuksesta lupa nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntiin, jos hakijalla on edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinikorvaushoitovalmisteita lain mukaisesti. Kunnan tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella tarkastaa nikotiinikorvaushoitovalmisteiden varastointi- ja myyntipaik-

koja sekä valvoa nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntiä. Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee kieltää toiminta sekä asettaa määräaika, jonka kuluessa se on lopetettava. Jos annettua määräystä ei ole noudatettu määräajan kuluessa, kunta voi peruuttaa nikotiinikorvaushoitovalmisteiden vähittäismyyntiluvan määräajaksi tai kokonaan. Koko ympäristöterveydenhuollon toiminta-alueella kunnat ovat delegoineet nikotiinikorvaushoitovalmisteiden lääkelain mukaisen valvonnan ja lupien käsittelyn Porvoon kaupungin ympäristöterveydenhuollolle.

Valvonnan toteuttaminen

Tupakkalain alaisten tuotteiden ja nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntiin sekä tupakointikieltojen rikkomiseen liittyvät valitukset ja ilmoitukset tutkitaan ensi tilassa. Myyntipaikat ja varastot tarkastetaan elintarvikevalvonnan tarkastusten yhteydessä. Tarkastuksilla valvotaan tupakkatuotteiden myyntijärjestelyiden lisäksi tupakan vastikkeiden ja tupakkajäljitelmiä esillepanon mahdollista mainonnallisuutta ja tupakkapakkauksien lainmukaisuutta. Tarkastusten yhteydessä pyritään lisäksi selvittämään, myydäänkö kohteessa lainvastaisesti suunuuskaa. Vuonna 2023 myynnin tarkastuksilla valvotaan myös pakkausmerkintöjen olemassaoloa jäljitettävyyden ja mentolin esiintymisen osalta. Tupakan myyntiin liittyviä tarkastuksia tehdään niissä tupakanmyyntipaikoissa, joissa tehdään vuoden aikana elintarvikevalvonnan tarkastus, arviolta 51 tarkastusta. Erityisesti pyritään tarkastamaan pääasiassa alle 18-vuotiaille oppilaille tarkoitettujen oppilaitosten, harrastus- ja kerhotilojen ja muiden alle 18-vuotiaiden suosimien paikkojen läheisyydessä sijaitsevat tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikat. Nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntipaikat tarkastetaan tupakan myyntipaikkojen tarkastusten yhteydessä. Erikoisliikkeitä, jotka myyvät lähes yksinomaan tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita ei valvonta-alueella ole. Myyntipaikkojen tarkastustavoitteet on kuvattu liitteessä 7.

Esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sekä päiväkotien ja muiden lasten käyttöön tarkoitettujen sisä- ja ulkotilojen sekä EU-uimarantojen tarkastukset tupakointikieltojen toteutumisen valvomiseksi tehdään terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä. Tarkastusten tavoitteena on tukea ennaltaehkäisevää päihdetyötä. Leikkikentillä valvontaa toteutetaan pääsääntöisesti valitusten perusteella. Hotellien ja muiden majoitushuoneistojen mahdolliset tupakointitilat sekä majoitushuoneiden määrä, joissa tupakointi on sallittu, tarkastetaan myös aina terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä. Erityisenä painopisteenä valvonnassa on tupakointikieltoa osoittavien opasteiden näkyvillä olon tarkastaminen. Tarkastusten määrä on noin 80 kpl.

Muiden kohteiden tupakointikieltojen valvonnassa (perhepäivähoidon sisätilat, yleisten kulkuneuvojen sisätilat, virastojen ja julkisten laitosten asiakastilat, työyhteisöjen yhteiset ja asiakkaille tarkoitetut sisätilat, yleisötilaisuudet sekä mahdollisesti myös leikkipuistot) tukeudutaan pääsääntöisesti työsuojeluviranomaisten, poliisin sekä turvallisuus- ja kemikaaliviraston suorittamaan valvontaan. Näissä kohteissa tarkastuksia voidaan kuitenkin tehdä, jos asiakasvalituksen tai toisen viranomaisen ilmoituksen perusteella arvioidaan tupakansavulle altistumisriskin kohonneen.

Yleisötilaisuuksia voidaan tarkastaa myös elintarvikevalvonnan ohella tai jos epäillään tupakointijärjestelyissä lainvastaisuuksia. Lainvastaisuuksien valvonnassa tukeudutaan poliisin valvontaan. Järjestäjille annetaan tilaisuuden suunnittelun yhteydessä aktiivisesti ohjeita tupakointijärjestelyjä koskevista vaatimuksista.

Tupakkatuotteiden mainonta- ja myynninedistämiskiellon noudattamista seurataan paikallislehdistä sekä kotitalouksiin jaettavista julkaisuista. Mikäli on ilmeistä, että myynninedistämistoimintapide on suunnattu ympäristöterveydenhuollon toiminta-alueella laajemmalle alueelle, siirretään asian käsittely ja pakkotoimien käyttö Valviran hoidettavaksi.

Tarkastuksilla käytetään ympäristöterveydenhuollon sisäisiä ohjeita ja Valviran valvontaohjelmaan sisältyviä tarkastuslomakkeita. Suunnitelman mukaisessa tupakkalain ja lääkelain valvonnassa ei oteta näytteitä.

Valvonnan maksullisuus

Nikotiinikorvaushoitovalmisteiden, tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupahakemusten ja tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä sekä asuinyhteisön tupakointikieltohakemuksesta peritään Porvoon sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymän taksan mukainen maksu. Nikotiinikorvaushoitovalmisteiden vähittäismyyntipaikoilta sekä tupakan ja nikotiininesteiden vähittäismyyntipaikoilta ja tukkumyyntipaikoilta peritään vuosittainen, myyntipistekohtainen valvontamaksu. Muu valvonta on kohteille maksutonta.

Henkilöstöresurssit ja laboratoriot

Tupakkalain alaisten tuotteiden ja nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myynnin valvonnasta vastaavat 5 terveystarkastajaa muiden tehtäviensä ohella. Myyntilupahakemuksia ja luvista tapahtuvia muutoksia käsittelee sekä Valviran myyntiluparekisteriä päivittää kaksi terveystarkastajaa muiden tehtäviensä ohella. Tupakointikieltojen valvonnasta ja tupakointikieltojen käsittelystä vastaavat 4 terveystarkastajaa ja 2 terveydensuojelusuunnittelijaa muiden tehtäviensä ohella. Tupakkalain mukaiseen valvontaan ohjataan noin 0,5 henkilötyövuotta. Lääkelain mukaiseen valvontaan ohjataan noin 0,1 htv.

Ympäristöterveydenhuolto ei ota tupakka- ja nikotiinikorvaushoitovalmisteidenvalvonnassa näytteitä tutkittavaksi.

Raportointi ja tiedottaminen

Valvonnan toteuma ja tulokset raportoidaan kerran vuodessa ympäristöterveysjaostolle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) sekä aluehallintoviranomainen saavat tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevat muut tarvittavat tiedot valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten suoraan valtakunnallisesta valvontarekisteristä.

Kunnan tupakkavalvontaviranomaisen tulee ilmoittaa alkoholilain (1143/1994) mukaiselle lupaviranomaiselle tupakointitilaa koskevien säännösten rikkomisesta ja rakennusvalvontaviranomaiselle tupakointitilan rakentamista, kunnossapitoa tai korjaus- ja muutostyötä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta. Lisäksi kunnan tupakkavalvontaviranomaisen on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle tupakkalain säännösten ja määräysten rikkomisesta työpaikalla.

Kunnan on ilmoitettava nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myyntiluvan myöntämisestä ja myynnin lopettamisesta Lääkelaitokselle.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

Valvonnassa kirjataan seuraavat suoritteet sekä niihin käytetty työaika valvontatietokantaan (*):

- Myyntiluvan ja ilmoituksen käsittely
- Valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus
- Seurantatarkastus
- Epäilyn perusteella tehtävä tarkastus
- Määräys lopettaa lainvastainen menettely
- Yhteydenotto epäillyn lainvastaisuuden vuoksi

- Lausunnot ja selvitykset
- Ohjaus ja neuvonta, tiedottaminen, yhteistyökokous ja muu viranomaistyö

Mittarit

- Valvontatapahtumien kokonaismäärä
- Suunnitelmallisten tarkastusten kattavuus (%)
- Käsiteltyjen ympäristöhäiriöitä koskevien valitusten lukumäärä ja tavallisimmat terveyshaittaepäilyt
- Kehotusten ja toimenpidemääräysten lukumäärä ja tavallisimmat syyt, jos ne on saatavissa raportoinneista

3.10 Säteilylain ja ympäristönsuojelulain nojalla

terveydensuojeluviranomaisen tehtäväksi säädetty valvonta

Kunnan tehtäviksi säädetty valvontatehtävät

Säteilylain (859/2018) 15 §:n nojalla kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo talousveden radioaktiivisuuden ja asuntojen sekä muiden oleskelutilojen radonpitoisuuden viitearvojen noudattamista samoin kuin lain 146 §:n mukaisen säteilyaltistuksen selvitysvelvollisuuden toteutumista talousveden ja muiden oleskelutilojen osalta. Tehtävät on otettu huomioon talousvettä ja oleskeluhuoneistoja koskevassa valvontasuunnitelmassa.

Säteilylain 15 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen huolehtii lisäksi solariumien tarkastamisesta. Säteilylain 173 §:n nojalla kunnan terveydensuojeluviranomainen tarkastaa terveydensuojelulain mukaisen valvontansa yhteydessä seuraavat asiat:

1. solariumlaitteen sijoittaminen tai käytön estäminen siten, että alle 18-vuotias ei voi käyttää laitetta henkilökunnan sitä huomaamatta;
2. vastuuhenkilön läsnäolo;
3. käyttöohjeiden antaminen asiakkaalle;
4. solariumlaitteen ultraviolettisäteilyn aiheuttaman altistuksen vaaroja ja altistuksen rajoittamista koskevien tietojen näkyvä esillepano solariumlaitteen välittömässä läheisyydessä;
5. asiakkaan silmien suojaaminen;
6. solariumlaitteessa olevan ajastuksen säätö;
7. solariumlaitteen nimike ja tyyppi;
8. solariumlamppujen nimikkeet ja tyypit.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 24 §:n yksityiskohtaisten perustelutekstien mukaan terveydensuojeluviranomaiset sekä elintarvikeviranomaiset tarkastavat otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien ilmastointi- ja kylmälaitteiden huoltotarrat sekä huolto- ja tarkastuspöytäkirjat kohteeseen tehtävän muun tarkastuksen yhteydessä (luku 17).

Valvonnan toteuttaminen

Solariumpalveluiden säteilylain mukaiset tarkastukset toteutetaan mukaan näytteenottajien toimesta. Kylmälaitteiden tarkastukset toteutetaan mahdollisuuksien mukaan terveydensuojelulain nojalla tehtävien oleskeluhuoneistojen (esimerkiksi suuret majoitushuoneistot ja jäähallit) sekä elintarvikehuoneistojen valvontaan liittyvien näytteenottojen yhteydessä (suuret kylmälaitteet). Tavotteena on tehdä 6 solariumlaitteen tarkastusta.

Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna terveydensuojelun laatujärjestelmään sisältyviä ja säteilyturvakeskuksen tai Suomen ympäristökeskuksen laatimia lomakkeita ja ohjeita.

Valvonnan maksullisuus

Valvontasuunnitelman mukaisista säännöllisesti tehtävistä tarkastuksista peritään taksan mukainen maksu. Mahdolliset jälkivalvonnan tarkastukset ovat myös maksullisia.

Henkilöstöresurssit

Ympäristöterveydenhuollossa solariumpalveluiden säteilyvalvonnan ja kylmälaitteiden valvonnan käytännön tehtävistä muiden tehtäviensä ohella vastaa 2 näyttöönottajaa, 0,2 htv. Lisäksi II ja IV kaupungineläinlääkäri-hygienikot hoitavat maitotankkien kylmälaittevalvonnan, 0,1 htv. Suomen ympäristökeskuksen valvontaohjeessa ei ole määritetty vähimmäisresurssitarvetta. Edellä mainittuun valvontaan ohjataan henkilöstöresursseja yhteensä alle 0,3 henkilötyövuotta.

Raportointi ja tiedottaminen

Solariumpalveluiden säteilyvalvonnasta sekä kylmälaitteiden valvonnasta raportoidaan ympäristöterveysjaostolle kerran vuodessa. Kunnan terveydensuojeluviranomainen toimittaa tarkastuskertomuksen jäljennöksen tai vastaavat tiedot Säteilyturvakeskukselle. Yksittäiset kylmälaitteiden tarkastuskertomukset toimitetaan sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai Suomen ympäristökeskukselle tiedoksi silloin, kun lainsäädännön noudattamisen rikkomuksia havaitaan.

Valvonnassa kirjattavat suoritteet

- Valvontatapahtumien kirjauskäytännöt eivät ole näiden tehtävien osalta selkeät. Mahdollisuuksien mukaan kirjataan seuraavat tapahtumat: yhteydenotto, lausunnot, viranomaisyhteistyö sekä tarkastus suunnitelman perusteella. Tällä hetkellä tilastotiedot näiden tehtävien osalta on kerättävä manuaalisesti.

Mittarit

- Kaikki valvontatapahtumat lakiperusteittain
- Suunnitellut tarkastukset
- Havaitut lainvastaisuudet

Mittarit raportoidaan, jos tiedot ovat saatavissa.

4 Viestintä

Terveysturvallisuuslain 6 §:n mukaan kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä ohjausta ja neuvontaa. Siten tiedottaminen Askolan, Pornaisten, Porvoon, Sipoon, Loviisan ja Lapinjärven, Myrskylän ja Pukkilan alueilla esiintyvistä terveyshaitoista, niiden ennaltaehkäisystä ja suojaumisesta sekä valvonnasta ja valvontatuloksista on yksi ympäristöterveydenhuollon perustehtävistä. Ympäristöterveydenhuollon viestinnän kohderyhmiä ovat alueen asukkaat ja valvontakohteet, yhteistyöalueen kuntien johto, yhteistyöviranomaiset sekä aluehallintovirasto ja keskusvirastot.

Eri tehtäviin liittyvästä raportoinnista, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä muusta suunnitelmallisesta tiedottamisesta on mainittu asianomaisen otsikon alla. Vuonna 2024 pyritään ympäristöterveydenhuollon toimintaan liittyvää tiedottamista rytmittämään myös tehtäviin liittyvien teemapäivien mukaan.

Porvoon kaupungin viestintäohjeissa määritellään yleiset, kaupungin kaikkien toimialojen viestintää koskevat periaatteet. Ympäristöterveydenhuollolla on mobiiliyhteensopivat internet-sivut. Sivuja päivitetään lainsäädännön sekä toiminnan muutosten johdosta ja asiakaspalautteen perusteella. Internet-sivuille on pyritty kokoamaan kaikki tieto, jota alueen asukkaat tai toimijat tarvitsevat säännöllisesti.

Ympäristöterveydenhuolto ylläpitää asiakasneuvontaa varten päivystävän terveystarkastajan palvelupuhelinta arkisin klo 9–2. Asiakkaille annetaan tarvittaessa ohjeita ja neuvoja myös valvonnan yhteydessä ja uuden toiminnan suunnitteluvaiheessa. Ohjeet voivat liittyä ilmoituksiin ja lupahakemuksiin liittyviin menettelyihin sekä lainsäädännössä toiminnalle ja tiloille asetettuihin vähimmäisvaatimuksiin tai todettujen terveyshaittojen poistamiseen. Vuonna 2024 kokeillaan kuukausittaisia blogi-kirjoituksia ajankohtaisista aiheista. Jos kokemukset ovat hyviä, voidaan blogit ottaa jatkossa pysyväksi käytännöksi.

Epidemian leviämisen ehkäisemiseksi ja terveysvaaratilanteen hallitsemiseksi ympäristöterveydenhuolto on valmistautunut tiedottamaan alueen asukkaita paikallisia tiedotusvälineitä käyttäen. Asiakaspalvelupuhelimen toiminta-aikaa sekä vastaajien määrää voidaan lisätä, jos asiakasneuvonnalle on terveyshaittilanteessa erityistä tarvetta. Vaaratiedotteen antamisessa ympäristöterveydenhuolto tukeutuu alueelliseen pelastusviranomaiseen. Tiedotusvastuut erityistilanteissa on kuvattu ympäristöterveydenhuollon varautumissuunnitelmassa.

Valvonnan yhteenvedot sekä projektien yhteenvedot tiedotetaan kuntalaisille yhteenvetojen valmistuttua. Säännönmukaisesti toistuva tiedottaminen ja viestintä on kuvattu liitteenä olevassa viestintäsuunnitelmassa (liite 10).

Ympäristöterveydenhuollon menettelyt asiakaspalautteen keräämisestä ja käsittelystä on kuvattu laatukäsikirjassa.

5 Henkilöstön koulutus

Vakinaiset valvontaa suorittavat viranhaltijat täyttävät elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla annetut muodolliset pätevyysvaatimukset. Sisäilmavalvontaa tekeviä tarkastajia on kannustettu hankkimaan rakennusterveysasiantuntijan lisäpätevyys ja sertifiointi. Näytteenottajia kannustetaan hankkimaan ja ylläpitämään talous- ja uimavesien ympäristönäytteenottajan henkilösertifiointia. Uusi henkilöstö perehdytetään ympäristöterveydenhuollon perehdyttämisohjeen mukaisesti. Vuoden aikana otetaan käyttöön perehdytysten suunnitteluun ja seurantaan kehitetty tietojärjestelmä Intro. Järjestelmään rakennetaan askel kerrallaan perehdytysuunnitelmat kaikkiin ympäristöterveydenhuollon tehtäviin.

Henkilöstö osallistuu aluehallintoviranomaisen järjestämille työhjouspäiville, keskusviranomaisten projekteihin liittyviin koulutuksiin, Ruokaviraston ja Sosiaali- ja terveysministeriön sekä yliopistojen järjestämiin koulutuksiin vastuulleen kuuluvien työtehtävien mukaisesti. Lisäksi hankitaan koulutusta laatutyöstä (mm. Envirovet) ja osallistutaan työnantajan järjestämiin koulutuksiin: työturvallisuus, ensiapu, tietotekniikka, kielitaito, työhyvinvointi ja asiakaspalvelu. Koko henkilöstön tietoturvaosaaminen pidetään ajan tasalla. Lisäksi henkilöstölle hankitaan muuta koulutusta mm. kehityskeskusteluissa esiin tulleiden erityisten koulutustarpeiden täyttämiseksi. Tavoitteena on hankkia tai järjestää koulutusta keskimäärin 8 päivää viranhaltijaa kohden. Koulutussuunnitelma on esitetty liitteessä 11. Yksityiskohtaisemmat tiedot toteutuneesta koulutuksesta kootaan koulutusrekisteriin (OSKU).

6 Suunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutuminen käsitellään vuosittain Porvoon ympäristöterveysjaostossa. Yhteenveto suunnitelman toteutumisen arvioinnista lähetetään yhteistoiminta-alueen kunnille sekä aluehallintovirastolle tiedoksi.

Raportissa esitetään toteutuneet valvontatoimet ja verrataan niitä valvontasuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin sekä edellisen vuoden toteumaan. Raporttiin sisällytettävät mittarit on kuvattu kussakin eri valvonnan osa-aluetta koskevassa suunnitelmassa. Raportissa esitetään lisäksi valvonnasta saatavien tulojen kohdentuminen lakiperusteittain. Valvontasuunnitelman toteutumisraporttia hyödynnetään seuraavan valvontasuunnitelman laatimisessa. Valvontatuloksia hyödynnetään lisäksi ympäristöterveystilannetta koskevassa yleisessä tiedottamisessa.

Valvonnan toteutumista arvioidaan myös Aluehallintoviranomaisen toteuttamilla arviointi- ja ohjauksen käynnillä.

Liite 1: Elintarviketiimin tarkastussuunnitelma

Elintarvikehuoneistot on riskiluokiteltu Ruokaviraston riskiluokitusohjeen 10503-5 mukaan toiminnan ja kokoluokan perusteella määritettäviin riskiluokkiin

esimerkkejä kohteista		tarkastusaika	tarkastus- tiheys	kohteita	tarkastuksia
		kerralla		2022	2023
Kohderyhmä		tuntia	kpl/vuosi	kpl	kpl
Riskiluokka 1	esim. kioskit, kahvilat, jakelukeittiöt; karkkikaupat, kahvi, tee, mauste-myymälät, marjamyyni, R-kioski, jäätelökioskit, etniset myymälät	2	0,35	263	92,05
Riskiluokka 2	esim. pienet laatikkomyymälät; Lidl, Alepa, Sale; salaattibaarit, joihin myymälässä ei tehdä mitään, Leipomomyymälät, Luontaistuotemyymälät	3	0,5	297	148,5
Riskiluokka 3	esim. myymälät, ravintolat, valmistuskeittiöt, leipomot; Myymälät, joissa elintarvikkeiden käsittelyä vaikka pinta-ala <200m ² (esim. palvelutiskit), Lidl, K-Market, K-Supermarket, S-Market, liha/kalamyymälät, salaattibaarit, Prisma (, jossa palvelutiskit ulkoistettu)	4	1	168	168
Riskiluokka 4	esim. keskuskeittiöt, elintarvikkeiden valmistus; K-Supermarket, Citymarket	5	2	19	38
Riskiluokka 5	esim. laajamittainen elintarvikkeiden valmistus ja tuontia/vientiä	6 - 14	3	2	6
Riskiluokka 6	esim. hyväksytyt maito-, liha- ja kala-alan laitokset	6-14	4	3	12
Riskiluokka 7	esim. hyväksytyt maito-, liha- ja kala-alan laitokset	6-14	6	5	30
Riskiluokka 8	esim. hyväksytyt maito-, liha- ja kala-alan laitokset	6-14	8	3	24
Riskiluokka 9	esim. hyväksytyt maito-, liha- ja kala-alan laitokset	6-14	10	0	0
Riskiluokka 10	esim. hyväksytyt maito-, liha- ja kala-alan laitokset	6-14	12	0	0
	kontaktimateriaalitoimijat	käytetyn ajan mukaan			14
	Pakkausmerkintöjen, ravitsemus- ja terveystietojen ja markkinoinnin tarkastus	käytetyn ajan mukaan			
	Liikkuvat elintarvikehuoneistot	käytetyn ajan mukaan			10
	Suuri yleisötapahtuma tai ilmoitettu tapahtuma-alue	käytetyn ajan mukaan	1		10
	seurantatarkastukset noin 15 %	käytetyn ajan mukaan			77
	käyttöönottotarkastukset	käytetyn ajan mukaan			150
	kohteet 0-luokka tai ilman luokkaa			74	0
	kohteet ilman alkutuotantoa			834	
	Riskinarvioinnin korjausluku				69,25
alkutuotanto	Maidontuotanto	1,5	0,2	82	16
	Lihakarjankasvatus, kalastus ja vesiviljely	1,5			0
	Muu alkutuotantopaikka	1,5			0
	keskimääräinen matka-aika	1			
yhteensä				916	864,8
Kattavuustavoite vuonna 2023 on 53 % (440 kohdetta) elintarvikevalvonnan säännöllisistä kohteista.					

Liite 2: Elintarvikevalvonnan kohteet VATI:ssa joulukuun 2023

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Toimipaikkoja Porvoon alue 2022	Pukkila	Myrskylä	Yhteensä
		1022	80	75	1177
Alkutuotanto	Hunajantuotanto	35	1	2	38
Alkutuotanto	Itujen tuotanto	1			1
Alkutuotanto	Kalastus	17			17
Alkutuotanto	Lihantuotanto	45	9	4	58
Alkutuotanto	Maidontuotanto	78	6	8	92
Alkutuotanto	Munantuotanto	14	2	2	18
Alkutuotanto	Peltoviljely	27	60	51	138
Alkutuotanto	Puutarhaviljely, Avomaa	14	2	3	19
Alkutuotanto	Puutarhaviljely, Kasvihuone	5	1	1	7
Alkutuotanto	Sienimöt	1			1
Alkutuotanto	Vesiviljely	3		2	5
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Juomien valmistus	4			4
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Makeisten valmistus	6			6
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Muu valmistus	11	1		12
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis	Yhdistelmätuotteiden valmistus	3			3
Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	4			4
Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	8			8
Elintarvikekontaktimateriaalit UUSI	Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	11		1	12
Elintarvikkeiden kuljetukset	Elintarvikkeiden kuljetus	17	1		18
Elintarvikkeiden kuljetukset	Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä	14		1	15
Elintarvikkeiden kuljetukset	Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	7	1		8
Elintarvikkeiden kuljetukset	Elintarvikkeiden pakastekuljetus	14			14
Elintarvikkeiden myynti	Elintarvikkeiden tukkumyynti	9			9
Elintarvikkeiden myynti	Elintarvikkeiden vähittäismyynti	197	3	5	205
Elintarvikkeiden tarjoilu	Grilli- tai pikaruokatoiminta	35			35
Elintarvikkeiden tarjoilu	Kahvilatoiminta	83	1	1	85
Elintarvikkeiden tarjoilu	Pitopalvelu	6			6
Elintarvikkeiden tarjoilu	Pubitoiminta	23			23
Elintarvikkeiden tarjoilu	Ravintolatoiminta	185	3	3	191
Elintarvikkeiden tarjoilu	Suurkeittiö, keskuskeittiötoiminta	18	2	2	22
Elintarvikkeiden tarjoilu	Suurkeittiö, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	53		1	54
Elintarvikkeiden tarjoilu	Tarjoilukeittiötoiminta	146	2	2	150
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Elintarvikkeiden pakkaaminen	2			2
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	1			1
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	Muu elintarvikkeiden varastointi	6			6
Kala-ala	Kalajalosteiden valmistus	5	1	1	7
Kala-ala	Raakavalmistusten käsittely	1			1
Kala-ala	Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	1			1
Kansalliset toiminnalliset helpotukset	Lihan käsittely	4			4
Liha-ala	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	1			1
Maitoala	Juuston valmistus	3			3
Maitoala	Jäätelön valmistus	1			1
Maitoala	Maitonesteiden valmistus	2			2
Maitoala	Voin ja rasvaseosten valmistus	2			2
Muna-ala	Munapakkaamo	1			1
Tapahtuma ilman toimijaa (Etl)	Kunta (Etl)	1			1
Tapahtuma ilman toimijaa (Etl)	Muut tapahtumat (Etl)	8			8
Tapahtuma ilman toimijaa (Etl)	Rakennusvalvonta (Etl)	4			4
Tapahtuma ilman toimijaa (Etl)	Yleinen neuvonta (Etl)	1			1
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maahantuonti	33			33
Vienti ja tuonti	Elintarvikkeiden maastavienti	1			1
Vilja- ja kasvisala	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	14		1	15
Vilja- ja kasvisala	Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	13			13
Vilja- ja kasvisala	Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	21		1	22
Vilja- ja kasvisala	Myllytoiminta	2			2
Vilja- ja kasvisala	Pakkaamatoiminta ja kauppakunnostus	4			4

Liite 3: Elintarvikevalvonnan näytteenotto- ja projektisuunnitelma

Viranomaiset ottavat omavalvonnan toimivuuden toteamiseksi viranomaisnäytteitä ja toteuttavat valvontaprojekteja.

Näytteenottosuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Mikrobikriteeriasetus (EY) N:o 2073/2005 ja Ruokaviraston ohje 094/04.02.00.01/2020/3: Elintarvikkeiden mikrobiologiset analyysit. – Ohje valvontaviranomaisille

Omavalvonnan toimivuuden arviointi

Mikrobikriteeriasetuksen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tapahtuva näytteenotto ja tutkimukset ovat toimijoiden vastuulla. Elintarvikealan toimijoita ohjataan omavalvonnan näytteiden ottoon.

Lisäksi viranomainen suorittaa omavalvonnan valvontanäytteiden ottoa toimijoiden omavalvonnan toimivuuden arvioimiseksi.

Omavalvonnan valvontanäytteiden otto keskitetään ensisijaisesti kohteisiin, joiden omavalvonnan näytteenotossa tai toiminnassa kunnan projektinäytteiden tai tarkastusten tulosten perusteella epäillään olevan puutteita. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on tällöin toimijalle maksullista.

Omavalvonnan valvontanäytteistä tutkittavat analyysit ovat valvontasuunnitelman liitteenä 5.

Eläinperäisiä elintarvikkeita käsitteleville elintarviketuotantolaitoksille on laadittu erilliset kohdekohtaiset näytteenottosuunnitelmat, liite 4. Laitoksista otettavien viranomaisnäytteiden kokonaismäärä on noin 112 kpl. Lisäksi laitoksista otetaan tarvittaessa myös muita näytteitä.

Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa

Ruokamyrkytyspäilyjen ja -epidemioiden sekä kuluttajavalitusten perusteella otetaan näytteitä tarvittaessa valvonnan harkinnan mukaan. Valitus- ja ruokamyrkytystapauksissa tarkastus, näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on toimijalle maksutonta.

Valvontaprojektit

Projektinäytteenotto ja tutkimukset ovat toimijalle maksullisia, ellei valvontasuunnitelmassa toisin mainita. Jos ilmoitettavan elintarvikehuoneiston omavalvontasuunnitelmaan liittyy riittävä näytteenottosuunnitelma, jota on toteutettu suunnitelman mukaisesti, voidaan kohteesta ottaa yksi maksullinen omavalvonnan valvontanäyte elintarvikkeesta ja/tai 3–5 näytettä pinnoilta vuosittain. Muista elintarvikehuoneistoista voidaan ottaa 2–4 maksullista omavalvonnan valvontanäytettä elintarvikkeista ja/tai 3–5 (7 jos listeria) näytettä pinnoilta vuodessa.

Näytteenoton yhteydessä voidaan suorittaa myös toimintaan kohdistuvaa valvontaa. Projektikohtaisesti laaditaan projektisuunnitelmat sekä tarvittaessa ohjeet ja lomakkeet. Projekteista laaditaan raportti.

Näytteenottoa sisältävien projektien lisäksi voidaan toteuttaa pelkästään tarkastuksia sisältäviä projekteja. Projektitarkastukset voidaan suorittaa erillisinä tarkastuskäynteinä, jolloin tarkastuksista ei veloiteta toimijaa tai ne voidaan yhdistää suunnitelmallisen valvonnan tarkastukseen, jotka ovat toimijalle maksullisia.

Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan myös Ruokaviraston tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin projekteihin. Tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet pyritään liittämään mahdollisimman tehokkaasti muuhun valvontaan.

Ympäristöterveydenhuolto osallistuu mahdollisuuksien mukaan Ruokaviraston projekteihin. Vuonna 2024 ympäristöterveydenhuolto toteuttaa seuraavat omat valvontaprojektit:

1. Suurtalouksien, tarjoilupaikkojen ja helposti pilaantuvia elintarvikkeita käsittelevien myymälöiden käsittelytilojen pintojen puhtaus
Pintapuhtausnäytteitä otetaan suurtalouksien, tarjoilupaikkojen ja myymälöiden puhtailta, kuivilta pinnoilta pesun jälkeen (esim. veitset, leikkuulaudat ym.) 3-5 kpl/kohde. Näytteitä otetaan yhteensä 20 elintarvikevalvontakohteesta. Näytteistä tutkitaan kokonaispesäkeluku. Myymälöiden osalta otetaan harkinnan mukaan myös listeria pintapuhtausnäytteitä 1–5 kpl. Toimija vastaa näytteiden tutkimuskustannuksista. Arvio näytteiden määrästä on 100 kpl.
2. Osallistutaan pääkaupunkiseudun yhteiseen näyteprojektiin Kastikkeiden hygieeninen laatu tarjoilupaikoissa / syksy 2024-kevät 2025
 - kylmänä tarjottavat kastikkeet
 - kuumana tarjottavat, jäähdytetyt kastikkeet
 - kastikepohjat tai lihaliemipohjat

Lisäksi osallistutaan Ruokaviraston vierasainevalvonnan näytteenottoon. Kasvinsuojeluainejäämien valvontaohjelmaa toteutetaan vuosittain EU-lainsäädännön vaatimuksesta. Sen tavoitteena on valvoa, ettei elintarvikkeissa esiinny kiellettyjä kasvinsuojeluainejäämiä ja etteivät elintarvikkeet sisällä sallittujen aineiden jäämiä yli lainsäädännössä asetettujen raja-arvojen. Ruokavirasto koordinoi vuosittaisen kansallisen kasvinsuojeluainejäämien valvontaohjelman valmistelua ja näytteenotto toteutetaan paikallistasolla. Vierasainenäytteitä elintarvikkeista (kasvis, maito, liha, muna, kala, hunaja) otetaan vuosittain noin 10–15 kpl. Ruokavirasto vastaa näytteen tutkimuskustannuksista.

Liite 4: Elintarvikelain (297/2021) mukainen viranomaisnäytteenotto eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevissä laitoksissa

(sisältää yksittäisten kohteiden näytteenottosuunnitelman, saatavissa pyynnöstä)

Liite 5: Elintarvikkeiden laboratorioanalyysit

TUOTE ANALYYSIT

Maito ja maitovalmisteet

1. Pastöroitu maito
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
2. Happamaton nestemäinen maitotuote: Kerma, maitojuoma
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
3. Happamaton nestemäinen maitotuote: Maitopohjainen vanukas
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
B. cereus
4. Hapatettu nestemäinen maitotuote: Piimä, viili, hapan-kerma, jogurtti
Alustava aistinvarainen arviointi
Enterobakteerit
5. Juusto, juustoraaste: Kova tai puolikova
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
Salmonella
Listeria monocytogenes
6. Juusto Pehmeä, tai tuorejuusto
Alustava aistinvarainen arviointi
Enterobakteerit
Escherichia coli
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
Salmonella
Listeria monocytogenes
7. Voi ja muut maitopohjaiset ravintorasvat
Alustava aistinvarainen arviointi
Enterobakteerit
Listeria monocytogenes
8. Maitojauhe, Muut jauhemaiset maitopohjaiset tuotteet
Alustava aistinvarainen arviointi
Bacillus cereus
Enterobakteerit
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
Salmonella
Listeria monocytogenes
9. Jäätelö, pirtelö: Tarjoilupaiikka, jäätelökioski
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
10. Jäätelö, pirtelö: Tuotantolaitos, maahantuonti, laaja
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
Salmonella
Listeria monocytogenes

Liha ja raakalihavalmisteet

11. Raaka punainen liha, Nauta, sika, lammas, hirvi, poro jne:
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Salmonella
Maitohappobakteerit (vakuumipakatusta)
12. Jauheliha
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Salmonella
13. Punaisesta lihasta ja sen jauhelihasta, valmistettu raakalihavalmiste
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Salmonella
Maitohappobakteerit
14. Raaka siipikarjanliha, Broileri, kana, kalkkuna:
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Salmonella
Kampylobakteerit
Maitohappobakteerit (vakuumipakattu)
15. Siipikarjan jauheliha
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Salmonella
Kampylobakteerit
16. Siipikarjan lihasta ja sen jauhelihasta, valmistettu raakalihavalmiste
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Kampylobakteerit
Salmonella
Maitohappobakteerit
17. Marinoitu liha
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Bacillus cereus
Salmonella
Kampylobakteerit (siipikarjanliha)
Maitohappobakteerit

Lihavalmisteet, sellaisenaan syötävät

Makkara

18. Lihavalmiste, sellaisenaan syötävä, kypsä liha, lihahtelö, kinkku, pizzasuikale
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Listeria monocytogenes
Maitohappobakteerit (vakuumipakattu)
Koagulaasipositiiviset stafylokokit (vain vähittäismyynnissä käsitellyistä tuotteista)
19. Leikkelemakkara
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Listeria monocytogenes
Maitohappobakteerit (vakuumipakattu)
Koagulaasipositiiviset stafylokokit (vain vähittäismyynnissä käsitellyistä tuotteista)
20. Ruokamakkara, lenkkimakkara, grillimakkara, makkara-pihvit
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Maitohappobakteerit (vakuumipakattu)
Koagulaasipositiiviset stafylokokit (vain vähittäismyynnissä käsitellyistä tuotteista)
21. Kestomakkara, salami, meetvursti
Alustava aistinvarainen arviointi
Listeria monocytogenes
Salmonella
22. Raakamakkara, siskonmakkara, kypsentämätön bratwurst
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Sulfiittia pelkistävät klostridit
Salmonella
23. Maksamakkara
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Listeria monocytogenes
Sulfiittia pelkistävät klostridit
27. Kylmäsavustettu kala, graavikala
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Listeria monocytogenes
28. Lämminsavukala, hiillostettu kala, loimukala
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Listeria monocytogenes
Koagulaasipositiiviset stafylokokit (vain vähittäismyynnissä käsitellyistä tuotteista)
29. Marinoitu raaka kala
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Bacillus cereus
30. Mäti
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Hiivat
Listeria monocytogenes
Suola
31. Kalapuolisäilykkeet, (silakkamarckinatuotteet)
Alustava aistinvarainen arviointi
Bacillus cereus
Hiivat
pH
Suola
32. Elävät simpukat, äyriäiset, piikkinahkaiset
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Salmonella
33. Raaka äyriäinen, katkarapu, ravunpyrstö, mustekala jne.
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Salmonella
34. Kypsät simpukat ja äyriäiset: Keitetyt ravut, Katkarapu, surimi, ravunpyrstö, myös suolaliemessa, Mustekalarenkaat jne
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Staphylococcus aureus
Listeria monocytogenes
Salmonella

Muna ja munavalmisteet

24. Raaka muna
Alustava aistinvarainen arviointi
Salmonella
25. Munamassa, munavalmiste
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Salmonella

Kala ja kalavalmisteet

Äyriäiset ja simpukat

26. Raaka kala, myös pakastettu
Alustava aistinvarainen arviointi
Kokonaispesäkeluku kalasta
Rikkivetyä tuottavat bakteerit
35. Sushi
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Bacillus cereus
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
Listeria monocytogenes
36. Tonnikala; pizzata, leivän täyte
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Koagulaasipositiiviset stafylokokit

Vilja- ja leipomovalmisteet

37. Jauhot, ryynit
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Escherichia coli
Homeet
Salmonella
38. Karjalanpiirakka, munariisipasteija, lihapasteija jne., liha-
piirakka, pizza (kypsä), kypsä suolainen täyte
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus
39. Kerma, kermavaahto, vaahdotettu kasvirasvasekoite
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus
40. Kreemi, vaniljakreemi
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus
41. Kostutusvesi
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Hiivat
Bacillus cereus
42. Leivos, täytekakku
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
43. Kaakaomassa, suklaa, kaakaojauhe
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Hiivat (DG)
Homeet (DG)
Salmonella
44. Pasteijoiden ja piirakoiden täyttömassa
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus
Clostridium perfringens
45. Ruokaleipä
suolapitoisuus noin viides vuosi

Hedelmät ja vihannekset ja niistä tehdyt valmisteet

46. Tuoreet hedelmät ja vihannekset, pilkotut, sellaisenaan
syötävät
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Salmonella
Listeria monocytogenes (jos käyttöaika yli 5 vrk)
47. Idut tai itusalaatti, yrtit
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Hiivat
Homeet
Salmonella

48. Idut ja itusalaatit, ITUJEN TUOTANTO
Salmonella
Listeria monocytogenes
STEC-bakteerit
49. Kuivaelintarvikkeiden valmistajat Mausteet, yrtit, kuiva-
elintarvikkeet (esim. jauheet yms.)
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Hiivat
Homeet
Salmonella
Clostridium perfringens

Laaja

50. Salaatti, vain kasviksia sisältävä Vihannessekoitukset,
pakaste, Paprikasuikaleet, Tomaatti- ja kurkkuviipaleet,
TUKUT JA TUOTANTOLAITOKSET
- Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Staphylococcus aureus
Hiivat
Salmonella
Listeria monocytogenes
Yersinia pseudotuberculosis (porkkanoita käsittelevistä lai-
toksista/ huoneistoista)

Suppea

51. Salaatti, vain kasviksia sisältävä, Vihannessekoitukset,
pakaste, Paprikasuikaleet, Tomaatti- ja kurkkuviipaleet
TARJOILU- JA MYYNTIPAIKKA
- Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Hiivat
Listeria monocytogenes (jos pakastevihanneksia)
52. Salaatti: siipikarjaa sisältävä
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Hiivat
Salmonella
53. Salaatti: kalaa tai lihaa sisältävä
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Hiivat
Listeria monocytogenes
54. Marinoitu tai öljytty kasvis Aurinkokuivattu tomaatti, arti-
sokan sydän, valkosipuli, munakoiso jne.
Alustava aistinvarainen arviointi
Bacillus cereus
Escherichia coli
Hiivat

55. Hapankaali
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Hiivat
Maitohappobakteerit
pH
56. Kuivattu hedelmä, marja ja kasvis
Alustava aistinvarainen arviointi
Hiivat
Homeet
Bacillus cereus

57. Suolasienet
Alustava aistinvarainen arviointi
Listeria monocytogenes
Koagulaasipositiiviset stafylokokit
Hiivat
Homeet

67. Suklaa/ kaakaomassa (irtomyyntituotteet ja kaakaomassa tutkitaan heti, pakatut tuotteet säilyvyysajan lopussa)
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Homeet (DG)
Hiivat (DG)
Salmonella

Valmisruoka

58. Valmisruoka Keitot, padat, kastikkeet, laatikot, kypsä jäädytetty ruoka,
TARJOILU- JA MYYNTIPAIKKA
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
enterobakteerit
Bacillus cereus
Clostridium perfringens
(suolapitoisuus, jos valmistavat itse)
59. Valmisruoka Keitot, padat, kastikkeet laatikot, kypsä jäädytetty ruoka
LAITOS TAI SÄILYVYYS
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
enterobakteerit
Bacillus cereus
Clostridium perfringens
Hiivat (vkp)
Homeet (vkp)
suolapitoisuus

68. Makeiset, hunaja (ei suklaa)
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Homeet (DG)
Hiivat (DG)

69. Jääpala- tai jäämurskan valmistuslaitte
Heterotrofiset mikro-organismit 22/37 °C
Koliformiset bakteerit

70. Uppopaistorasva
happoluku

60. Keitetty riisi, pasta
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus

61. Majoneesi, maustekastikkeet
Alustava aistinvarainen arviointi
Salaatinkastike Hiivat
Homeet
Bacillus cereus
Salmonella

62. Jälkiruoka (ei maitopohjainen) Kiisseli
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Hiivat
Homeet

63. Jälkiruoka, helposti pilaantuva, elintarvikehuoneistossa valmistettu, sisältää esim. maitoa tai riisiä
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Enterobakteerit
Bacillus cereus
Koagulaasipositiiviset stafylokokit

64. Tuore pasta, keittämätön
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Hiivat
Homeet
Salmonella
Bacillus cereus

Muut

65. Mausteet, yrtit kuivatut
Alustava aistinvarainen arviointi
Escherichia coli
Bacillus cereus
Salmonella

66. Mehut
Alustava aistinvarainen arviointi
Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
Homeet
Hiivat
pH

Liite 6: Näytteistä tehtävät tutkimukset Terveysuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisista erityisiä hygieenisia olosuhteita edellyttävistä huoneistoista

Kohteissa tutkitaan puhtausnäytteitä kolmesta ihon kanssa kosketuksiin joutuvasta työvälineestä / pinnasta tarvittaessa. Mikäli kohteessa on useampia asiakaspaikkoja, näytteitä voidaan ottaa enemmän. Puhtausnäytteistä tutkitaan kokonaisbakteerit. Huonoiksi ja välttäviksi arvioitujen tulosten johdosta voidaan ottaa uusintanäytteitä korjaavien toimenpiteiden todentamiseksi.

1. Kauneushoitolat

- * ihon puhdistusvälineet
- * puhdistusmaljat ja vadit
- * raspit
- * viilat
- * lävistysinstrumentit
- * instrumenttitarjottimet tai –tasot
- * pyyheliinat
- * kasvojen puhdistussienet

2. Tatuointi

- * ihon käsittelyyn käytettävät instrumentit
- * lävistysinstrumentit
- * instrumenttitarjottimet tai -tasot

3. Kylpylät, yleiset saunat, vanhainkodit sekä tehostetut asumispalvelut

- * pesuhuoneen lattia kulkualueelta
- * pesuhuoneen kiinteät istuimet
- * kylpyammeet ja porealtaat, jotka tyhjenetään käytön jälkeen
- * liinavaatteet

4. Liikunta- ja urheiluhuoneistot sekä solariumlaitteet

- * paljaaseen ihoon kosketuksissa olevat pinnat esim. jumppamatot ja liikuntavälineet

Terveysuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvolliset huoneistot, jotka sijaitsevat suurehkoissa kiinteistöissä: koulut, päiväkodit, hoitolaitokset sekä asumispalvelut, majoitushuoneistot, liikunta- ja urheiluhuoneistot jne.

Verkostovedestä otetaan 2 – 3 näytettä Legionella-tutkimuksiin kiinteistön eri osista, mikäli tarkastuksella on havaittu kiinteistön lämpimän veden lämpötilan selvästi alittavan 50 °C ja kylmän veden lämpötilan ylittävän selvästi 20°C vielä kahden minuutin valutuksen jälkeen.

Muut oleskelutiloihin avoimet vesijärjestelmät tutkitaan Legionellan varalta, jos tarkastuksella havaitaan järjestelmien lämpötilojen selvästi ylittävän 20°C ja alittavan 50°C eikä mikrobien määrää vesijärjestelmässä ole hallittu riittävän tehokkaasti biosideillä. Näytteenottokohteita ovat esim. jäähdytys-, kostutusvesijärjestelmät sekä sisätiloissa sijaitsevat koristesuihkulähteet ja porealtaat.

Liite 7: Tupakka- ja lääkelain tarkastussuunnitelma

Tupakkalain ja lääkelain sekä tupakan ja nikotiinikorvaushoitovalmisteiden myynnin valvonta elintarvikehuoneistoissa 2024							
Tupakkalain valvontakohdetyyppi	Valvontakoh- teiden lkm 2022	Suunniteltu tarkastustiheys, tark /v	Suunniteltu tarkastusten lukumäärä/v	Arvioitu tarkastusaika h	Resurssitarve hth (oma arvio)	Valtak. Valvonta- ohjelman tarkastustiheys	Valtak. Valvonta- ohjelman mukainen resurssitarve hth, (tarkastus á 2 h)
Myynnin valvonta							
Tukkumyyntipaikat-tupakka	1	0,50	1	0,5	0,3		1,00
Vähittäismyyntipaikat - tupakka	99	0,50	50	0,50	24,8	0,25-0,5	99,00
Vähittäismyyntipaikat-nikotiininesteet*	6	0,50	3	0,50	1,5		6,00
Vähittäismyyntipaikat - nikotiinikorvaushoitovalmisteet	51	0,40	20	0,50	10,2	0,20	40,80
Yhteensä	157		73		36,7		146,80
Tupakointikieltojen valvonta							
Tupakkalain valvontakohdetyyppi	Valvontakoh- teiden lkm 2022	Suunniteltu tarkastustiheys, tark /v	Suunniteltu tarkastusten lukumäärä/v	Arvioitu tarkastusaika h	Resurssitarve hth (oma arvio)	Valtak. Valvonta- ohjelman tarkastustiheys	Valtak. Valvonta- ohjelman mukainen resurssitarve hth, (tarkastus á 2 h)
Tupakointikieltojen valvonta							
Oppilaitokset	107	0,30	32	0,5	16,1	0,00	0,00
Päiväkodit	86	0,30	43	0,50	21,5	0,00	0,00
Lastensuojeluyksiköt ym.	8	0,30	4	0,50	2,0	0,00	0,00
Lasten ja nuorten kohteet	32	0,30	8	0,50	4,0	0,00	0,00
Yleisötilaisuudet	?	0,00	0	1,00	0,0	0,00	0,00
Majoitus huoneistot	85	0,00	0	0,50	10,0	0,00	0,00
EU-uimarannat	8	1,00	8	0,50	4,0	0,00	0,00
Leikkipuistot	?	0,00	0	0,50	0,0	0,00	0,00
Yhteensä	326		95		57,6		0,00

Liite 8:

Terveysturvallisuuden tarkastussuunnitelma, terveysturvallisuuslainsäädännön ja tupakkalain mukaiset kohteet

Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Kohteiden lukumäärä	Valtakunnallinen tarkastustiheys	Porvoon YTH tarkastustiheys	2024 tarkastettavat lkm	Näytteenotto lkm
Koulut (*)		107	0,3	0,3	31	
Päiväkodit (*)		86	0,3	0,3	18	
Majoitustilat (*)		85	0,2	0,2	20	
Liikuntatilat		76	0,2	0,2	20	
Kauneushoitolat		73	0,25	0,25	25	
Sosiaalialan laitokset (*)		77	0,3	0,3	10	
Lastensuojelun yksiköt (*)		8	0,3	0,3	0	
Lasten ja nuorten kohteet		32	0,25	0,25	8	
Mahdollista terveysturvallisuutta aiheuttava toiminta	mm. musiikkimelu, kahvinpaahtimo jne	8			3	
Yleiset saunat		2	0,5	0,3	2	
Kylmälaitteet						
Uimarannat	Yleinen uimaranta (EU) (*)	9	1	1	9	36
	Pieni yleinen uimaranta	33	1	0,5	14	99
	Talviuima-alue	6	1	0,5	4	8
Uima-altaat	Kylpylä, uimahalli, maauimala	3	1	1	3	135
	Muu yleinen uima-allas	9	0,5-1	0,5	5	53
Talousveden toimittaminen	Vedenjakelualue >1000m ³ /vrk, oma vedenotto	2	1	1	2	135
	Vedenjakelualue >1000m ³ /vrk, ostovesi	1	0,5	0,5	0	24
	Vedenjakelualue >10 m ³ /vrk, oma vedenotto	16	1	1	16	135
	Vedenjakelualue >10 m ³ /vrk, ostovesi	27	0,5	0,2	23	78
	Vedenjakelualue <10 m ³ /vrk, oma vedenotto	1	0,5	0,3	1	1
	Vedenjakelualue <10 m ³ /vrk, ostovesi	5	0,3	0,2	5	5
	Tukkuvesilaitos	2	1	0,5	2	0
	Elintarvikehuoneiston kaivo	17	0	0	0	13
	Osana julkista tai kaupallista toimintaa käytettävä kaivo	33	0	0	0	36
Ensisijaisten tilojen legionellaseuranta		98	0	0	0	0
Solariumit		8	0,2	0,2	6	
Satamat		3			3	
Yhteensä		827			230	758
*) Tarkastetaan samalla tupakkalain tupakointikieltojen toteutuminen, yhteensä noin 78 tarkastusta						

Liite 9: Yhteenvedo valvontaan käytettävästä työpanoksesta

VALVONTAAN KÄYTETTÄVÄ TYÖPANOS 2023						
Valvonnan osa-alue	Kaikki valvontaan osoitetut resurssit/ htv	Elintarvike-tiimi	Terveyden-suojelutiimi	Eläinlääkintä-tiimi	Toimistotiimi	Näytteenottajat
Terveydensuojelulain valvonta	8,3	0,0	6,2	0,0	0,8	1,3
* Talousveden valvonta	2,0	0	1,1	0	0,1	0,8
* Asuntojen ja oleskelutilojen valvonta	3,3	0	3,2	0	0,1	0
* Erityistä hygieniaa edellyttävien ilmoitusvelvollisten huoneistojen valvonta	0,4	0	0,3	0	0,1	0
* Uimavesien valvonta	1,0	0	0,4	0	0,1	0,5
* Elinympäristön terveellisyden valvonta	1,6	0	1,2	0	0,4	0
Tupakkalain mukainen valvonta	0,6	0,3	0,2	0	0,1	0
Elintarvikevalvonta	9,1	8,5	0	0,1	0,3	0,2
Ympäristönsuojeluvalvonta	0,2	0,1	0	0	0	0,1
Muut viranomaistehtävät	0,3	0,1	0	0	0,1	0,1
* Säteilyvalvonta	0,1	0	0	0	0	0,1
* Lääkelain mukainen valvonta	0,2	0,1	0	0	0,1	0
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	2,2	0	0	2	0,2	0
Yhteensä	20,7	9,0	6,4	2,1	1,5	1,7
*)Terveyshaittojen selvitystyö, lupien ja ilmoitusten käsittely, näytteenotto ja tulosten seuranta sekä neuvonta eivät sisälly säännöllisten tarkastusten vaatimaan resurssitarpeeseen.		Henkilöstö lkm:	Terveystarkastajat			11 kpl
			Terveydensuojelusuunnittelija			2 kpl
			Hygienenkoeläinlääkärit			4 kpl
			Toimistosihteerit			2 kpl
Huomioi verratessasi VYHAAn			Praktikkoeläinlääkärit			5 kpl
<i>Johdon resurssi (taulukossa lakiperusteille jakamatonta - tt&sh&PJ)</i>	1,5		Valvontaeläinlääkäri			2 kpl
<i>Hygienenkojen laatu- ja valmiussuunnitteluun osoittama resurssi</i>	0,5		Eläintenhoitaja			4 kpl
<i>Eläinlääkäripalveluiden muu resurssi, vakinaiset</i>	8,1		Näytteenottajat			2 kpl
<i>Eläinlääkintähuollon vuosilomasijaiset</i>	0,5					
<i>Toimistosihteerin ja näytteenottajan jakamaton resurssi</i>	0,8					
Lakiperusteille jakamatonta (n.ottajat, sihteerit)	11,4					32

Liite 10: Viestintäsuunnitelma

Tiedottamisen tarpeen arviointi

Tiedottamisen tarpeen voivat aiheuttaa:

- omat havainnot vaaroista ja riskeistä
- yhteydenotot ulkopuolelta: kuluttajat, viranomaiset, tiedotusvälineet, valvontakohteet
- takaisinvetotilanteet ja reklamaatiot
- omien projektien tulokset
- oman toiminnan oleelliset muutokset,
- taksan muutokset
- ajankohtaiset asiat

Kohderyhmät

- henkilöstö
 - yksikkö- ja tiimipalaverit
 - Teams-kanavat
 - sähköpostilla kaikkia koskettavat asiat, toimintaan merkittävästi vaikuttavista asioista tilannetiedotetaan säännöllisesti
 - toimiston yhteiseen sähköpostiosoitteeseen tiedoksi saapuvat sähköiset asiakirjat jaetaan kaikille
 - viikkoinfo-tiedote sähköpostiin sekä intranettiin
 - ammattilehdet luettavina kahvihuoneessa
- valvontakohteet
 - palvelulain mukaiset saapumistodistukset
 - tarkastuspöytäkirjat, tiedotteet
 - neuvottelut
 - reklamaatioiden käsittely
- kuluttajat
 - tiedotteet
 - Internet-sivut
 - neuvonta (suora, puhelin)
- muut viranomaiset
 - raportit, tilastot, lausuntopyynnöt, selvitykset, yhteistyöneuvottelut

Tiedotusvälineet

- paikallislehdet: Östnyland, Uusimaa, Itäväylä, Loviisan Sanomat, Sipoon Sanomat, Nya Östis
- paikallisradio: Radio Vega Östnyland
- paikallis-TV: Yleisradio, Uudenmaan paikallisteleviatio
- Porvoon kaupungin internet-sivut: www.porvoo.fi
- kaupungin ilmoitustaulu

Tiedotteen laatiminen

- pysy vain ja ainoastaan tosiasioissa
- käytä yksinkertaista ja selkeää kieltä, vältä vieraskielisiä sanoja ja ammattiterminologiaa, sillä tiedotuksen pääkohde on tavallinen kuluttaja
- kiteytä oleellinen, mieti mikä on pääasia lyhyesti
- tiedotteet sekä suomen että ruotsinkielellä

Kaupungin viestintäohjeistus: [Mediaviestintä \(sharepoint.com\)](http://sharepoint.com)

Yhteenveto säännöllisesti toistuvasta raportoinnista ja tiedottamisesta, suunnitellusta yleisön tiedottamisesta sekä ympäristöterveydenhuollon toimintaan liittyvät teemapäivät

Tammikuu

- tiedote taksan muutoksesta
- Ajankohtaisblogi: *legionella*-riski kodin vesijärjestelmissä
- toimintakertomukset kaupunginhallitukselle ja lautakunnalle

Helmikuu

- osavuosisraportti 4, alustava raportti edellisen vuoden toteumasta yhteistyöalueen kunnille
- Ajankohtaisblogi: aihe avoin
(112-päivä, Ystävän päivä - ihmisen paras ystävä 14.2.)

Maaliskuu

- valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi, raportti ympäristöterveysjaostolle ja aluehallintovierastolle
- Ajankohtaisblogi: lintuinfluenssan torjunta
(Löytöeläinpäivä 3.3. ja Maailman vesipäivä YK 22.3.)

Huhtikuu

- osavuosisraportti 1
- toimintasuunnitelman ja budjetin valmistelu alkaa

- uimarantavesien näytteenottokalenteri aluehallintoviranomaiselle
- uimavesiasetuksen ja uimavesidirektiivin mukaiset tiedotteet uimarantavesien valvonnasta sekä siitä, miten edelliskesän epidemioita jatkossa voidaan ennaltaehkäistä
- Ajankohtaisblogi: uimarantojen valvonta
(Valtakunnallinen Koiran päivä (Kennelliitto) 24.4. ja uimakausi sekä grillikausi alkamassa)

Toukokuu

- raportti laatutuloksista
- Ajankohtaisblogi: aihe avoin
(Kansainvälinen tupakaton päivä YK 31.5.)

Kesäkuu

- Ajankohtaisblogi: uimavesien laadusta tiedottaminen sekä muistutus uimavesiepidemioiden ennaltaehkäisystä

Heinäkuu

- uimavesien laadusta tiedottaminen verkkosivuilla
- ajankohtaisblogi: aihe avoin
(mätäkuu alkaa 23.7.)

Elokuu

- osavuosisraportti 2
- talousarvio 2025 ympäristöterveysjaostossa
- uimavesien laadusta tiedottaminen verkkosivuilla
- ajankohtaisblogi: aihe avoin
(Kansainvälinen kissan päivä 8.8., Kotimaisten marjojen teemapäivä 15.8. ja Ilman päivä: Sisäilmasta sairastuneiden päivä 26.8.)

Syyskuu

- yhteenveto kesän uimarantavesituloksista
- ajankohtaisblogi: aihe avoin
(Maailman Siivouspäivä 15.9., World Environmental Health Day 2019 <https://www.ifeh.org/wehd/> 26.9. sekä Maailman vesikauhupäivä 28.9.)

Lokakuu

- osavuosisraportti 3
- ajankohtaisblogi: aihe avoin

(Kansainvälinen eläintenpäivä 4.10. – eläinten viikko 4.-10.10 ja Maailman ruokapäivä, YK 16.10.)

Marraskuu

- tiedote valvontasuunnitelman 2025 vireilläolosta
- ajankohtaisblogi: Radon-haittojen ehkäisy

(mahdollinen tapaturmapäivä perjantai 13.11., radonmittauskausi ja puulämmityskausi alkamassa, Radon-turvallisuuspäivä 7.11. – Marie Curien syntymäpäivä)

Joulukuu

- käyttösuunnitelma ympäristöterveysjaostossa
- muistutuskirje kohteille lopettamisilmoituksesta valvonnan vuosittaisen perusmaksun ja tupakkalain vuosimaksun välttämiseksi
- terveydensuojelun valvontasuunnitelma aluehallintovirastolle
- ajankohtaisblogi: aihe avoin

Liite 11: Koulutussuunnitelma

Koulutussuunnitelma 2024					
Laatija ja päivämäärä	Suunnitelman laatija (palvelualue/tulosyksikkö):		Ympäristöterveydenhuolto	Päivämäärä:	15.11.2023
Aihealueet ja osaamisen tason tavoitteet (Oman osaamisen kehittämisen strategisten tavoitteiden ja talousarvion toteuttamiseen liittyen)	Koulutusten aihealueet tarkemmin	Kohderyhmä (esim. opettajat, hallintohenkilöstö, viheraluehoitajat jne.)	Henkilömäärät, joita koskee	Koulutuspäiviä arviolta (6 h=1 pv)	
OSAAVA JA OPPIVA HENKILÖSTÖ					
Ammattialakohtainen koulutus	YTH-johtajien neuvottelupäivät & valvonnan ja eläinlääkintähuollon ajankohtaiskoulutukset (Alueelliset / valtakunnalliset keskusvirastojen ja AVIn koulutuspäivät) & eläinlääkäripäivät ja muu ammatillinen eläinlääkintähuollon koulutus & eläintenhoitajaseminaarit & hygieenikkopäivät & viranomaisten pakkotoimi-koulutukset & Sisäilmapajat ja seminaarit & perehtuminen uuteen lainsäädäntöön ja sen soveltamiseen (Tsl, ELHL, ETaL) & Laatu koulutus (Laatunet) & Valmiuskoulutus & Melumittauskoulutus & Haittaeläinohjunnan koulutukset & näytteenottajien sertifiointikoulutus & toimistosihteereiden erityiskoulutukset (PowerBI, nettisivu, Yth:n hallinto, tiedonhallinta, julkisuusasiat) & Yksikön kehityspäivä	esimiehet (3) & valvontahenkilöstö ja eläinlääkärit (22) & eläintenhoitajat (3) & hygieenikko-eläinlääkärit (3) & valvontahenkilöstö (18) & sisäilmatarkastajat (4) & terveysuojelusuunnittelijat (2), valvontaeläinlääkärit (2) ja eläinlääkintähuollon esimies (1) & YTH:n laaturyhmä (7), valmiusryhmä (6), nimetyt tarkastajat (2+2), näytteenottaja (1), toimistosihteerit (2), koko henkilöstö (31)	31	220	
Täydennyskoulutus					
Tutkintoon johtava koulutus					
Digikoulutus					
Järjestelmäkoulutukset (toimisto-ohjelmat, versio koulutukset ym.)	VATIn käyttökoulutukset uusille henkilöille ja Dynastyn kirjaamisen kertaus, Dynasty-päätösvalmistelu, perehdytys Dynastyn kokoushallintaan ja sähköiseen kokoushallintaan sekä ajankohtaiset em. Tietojärjestelmistä. Lisäksi elsu-järjestelmään käyttöönottokoulutukset	YTH:n valvontahenkilöstö (17) & esimiehet (3) ja sihteerin perehdytys (1), VATIn pääkäyttäjät (4), valvontaeläinlääkärit (2)	21	22	
Työpaikkaohjaajakoulutus					
TYÖ LISÄÄ TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA					*)Koulutuspäivien loppusumma
Työurvallisuusjärjestelmä WPro koulutus	Käyttökoulutus	Esimiehen sijainen	1	1	
Alkusanamutuskoulutus					
Ensiapukoulutus (häätäensiapua, EA1, EA2)	Hätäensiapukoulutus	YTH:n henkilöstö, ensiapukortin voimassaolon mukaan	2	2	
Perehdytyskoulutus (INTRO)	Käyttökoulutus	Esimiehet	3	3	
Työolojen, työtapojen ja työyhteisön tilan jatkuva tarkkaileminen	Työturvallisuuskorttikoulutukset	Kenttätyötä tekevät, työturvallisuuskortin voimassaolon mukaan	2	2	
Tyhy-luennot	Työhyvinvointipäivän luennot & muu työturvallisuuskoulutus ja työsuojeluparikoulutus	YTH:n henkilöstö (4 hlöä & YTH:n tyhyryhmä (6 hlöä)	10	4	
Kognitiivinen ergonomia					
JOHTAMISTA TIEDOLLA JA TUNTEELLA					
Itsensä johtaminen					
Aktiivisen tuen toimintamalli (AKTU)					
Vatupassi-koulutus (kehityskeskustelu)	Vatupassin käyttö kehityskeskustelussa, perehdytys	Esimiehen sijainen	1	0,3	
Monimuotoisuuden johtaminen (osa osana ESKOa)					
Johtamiskoulutus ja -valmennus (ESKO, JYET, JOKO yms.)	Suorituskyvyn johtaminen (uef) & etäjohtaminen ja haastavat tilanteet (webinaarit)	Palvelualuepäällikkö & kaikki YTH:n esimiehet (3)	3	8	
Lähihoitajainfot		Esimiehet	3	3	
KT:n koulutukset (https://www.kt.fi/ajankohtaista/koulutukset-ja-tapahtumat)	KVTES-, TS- ja Lääkärinopimusten koulutukset	Esimiehet	3	1,5	
CLANED	Ajanhallinta	Esimiehet	3	1,5	
PAVELUSSUHDEASIAI (osa osana ESKOa)					
Rekrytointiasiat, päätökset, perehdyttäminen	Kuntarekry ja Henkka - perehdytys	Esimiehen sijainen	1	1	
Työsopimukset ja muut päätökset					
palkkaus, sen muodostuminen ja muu palkitseminen					
Vuosilomat, perhevapaat ja muut poissaolot					
työaika, työvuorosunnittelu					
Henkka, Daisy, Titania, Osku, muut palvelussuhdeasioihin liittyvät järjestelmät					
YHDESSÄ TEKEMISEN MEININKI (AVOIN JA KESKUSTELEVA TYÖYHTEISÖ)					
Vuorovaikutus ja viestintä	Viestintäkoulutus, perehdytys	Eläinlääkintähuollon esimies	1	1	
Kielikoulutus, selkokieli tms.	Ruotsin ja englanninkielien koulutus kehityskeskustelun perusteella	Viranomaispalvelut	4	10	
Yhteisöllisyyden kehittäminen					
Tiimityöskentelytaidot					
Työhyvinvoinnin kehittäminen					
YHTEENSÄ				280,3	